

Wilhelm Egger
Biskup Bolzano- Bressanone

«Misterij, Tajna vjere»

**Kratko tumačenje
Svete Mise**

«Misterij, Tajna vjere»
Kratko tumačenje Svete Mise
Meditacije tekstova « Presvete Žrtve Novog Saveza »
od p. Josipa Freinademetz SVD

Objavljeno 2004

Prijevod sa njemačkog zahvaljujem jednoj grupi suradnika.

Travnik 2007

Biblioteka: IZVOR ŽIVOTA KNJIGA 1

Naslov originala:

Wilhelm Egger:

„Mistero della fede“

Breve spiegazione della Santa Messa

(Botim: „Il Segno“ - Bolzano, 2004)

Prevela: S. Svjetlana Rezo, FDC,

Lektura: Fra Branko Neimarović OFM

Korektura: Bračni par Protrka

Naslovna strana: autor Anto Mamuša, akad. slikar, N. Travnik

Tiskara: 2B MultimediaPrint, Nova Bila

Predgovor za hrvatsko izdanje

Dragi čitaоче imaš knjigu u ruci zahvaljujući biblioteci Božje providnosti „IZVOR ŽIVOTA“ kojoj je nadahnuće Ezekijel 47. poglavlje, Hramski izvor. Kuda god ta voda poteče sve oživi kaže prorok Ezekijel-Aleluja! Ovu sam knjigu prevela sa talijanskog na albanski jezik. Knjiga je tiskana zahvaljujući Božjoj providnosti po samom Autoru koji ju je sam sponzorirao. Knjiga je podijeljena po pastoralnim centrima za Biblioteke da ljudi mogu podići i čitati. Onda sam bila potaknuta da ju prevedem i na hrvatski, što mi je malo trebalo, da ju na materinji jezik prevedem, kad sam već to radila na dva meni strana jezika.

Knjigu mi je dao u ruke sam autor Biskup Bolzana, sjeverni dio Italije, prijatelj od P. Kantalamese papinog propovjednika. Biskup je bio naš dobročinitelj na Kosovu, (obojica su kapacini). Silno obogaćena, odlučila sam se na prevode i evo hvala dragom Bogu i naš narod će je imati na hrvatskom jeziku. Knjigu će tiskati na svoj račun tiskara "2B MultimediaPrint" - Ante Bilić iz Nove Bile. U našoj Biblioteci svi sve radimo dobrovoljno niko nikog ne plaća, za to knjiga neće ići u trgovinu nego će se dijeliti po župama i molitvenim zajednicama po kojima se provodi Nova Evangelizacija gdje su ljudi probuđeni i žedni duhovne hrane.

Nadamo se da ćemo je imati i na internetu jednog dana s još nekim drugim knjiga koje su u pripremi. U tom slučaju biti će dostupna od Australije do Kanade i onima koji su daleko od rodne grude - obogaćenje. Kako doživjeti sv. Misu što bolje to mi je uvijek bio cilj, i ubrati što veće plodove sa toga velikog stabla Euharistije to jest Isusove Žrtve na križu, gozbe posljednje večere na koju nas sam gospodin Isus poziva. U Albaniji je tadašnji Nuncij Ivan Dijaz, sada kardinal, rasporedio

redovnike i svećenike kad su pristizali po svim krajevima, pa i tamo gdje su katolici u manjini da bi se svete mise govorile na svim područjima. Euharistija snažno zrači!

Biti dionik te velike Božje milosti i dati se preobraziti Božjom Ljubavlju, u toj ljubavi liječiti svoje rane i puniti se Božjom mudrošću što na sve donosi sveta Misa, to je neprocjenjivi dar. Kad Isus kaže: “Ovo je Krv moja koja se proljeva za sve ljude na svijetu“, biti oprani u toj nevinoj Krvi od vlastitih i tuđih grijeha, i nahranjeni kruhom anđeoskim. Ima li nešto dragocjenije?

Na naslovnoj strani je slika našeg umjetnika gosp. Ante Mamuše koju nam je rado darovao. Original je u crkvi sv. Trojstva u Novom Travniku. Dragi čitaoci kako sami vidite na ovoj slici je izraženo cijelo vjerovanje i sve ono što se zbiva pod svetom misom. Proslavljeni Krist sjedi s desne Ocu, Duh Sveti sve prožima i obuhvaća. Marija majka Isusova i naša, i kugla zemaljska na rukama Oca nebeskog. Ova slika kao i suradnici ove biblioteke daju svjedočanstvo duboke vjere na našoj rodnoj grudi, koju želimo podijeliti sa svima širom svijeta, povezujemo se u molitvi sa svima do kojih će doći ova knjiga da im bude na blagoslov.

Dakle ovu knjigu ne možete kupiti ali je možete posuditi da je pročitate pa i drugima preporučite, a onda je vratite odakle ste je i dobili da ju drugi mogu pročitati.

Zahvaljujem našem Anti, Bračnom paru Štefici i Anti Protrka, fra Branku Neimareviću, kao i drugima svećenicima koju su pregledali knjigu i dali svoje primjedbe. Dragi Bog neka obilno sve nagradi svojim blagoslovom.

Sestra Svjetlana Rezo FDC, diplomirani teolog
Travnik 5.8.2007

Predgovor

Euharistija je centar vjere i života crkve. Zato trebamo uroniti u «Misterij, Tajnu vjere».

Proučavajući dijelove svete Mise otkrit ćemo da su tekstovi uzeti iz Biblije. Ovo kratko tumačenje svete Mise najprije iznosi dodirne točke Euharistije i Svetog Pisma.

Sv. Otac Josip Freinademetz SVD uvijek je bio pažljiv i to savjetovao svojim svećenicima: »Slavite Sv. Misu dobro i u svetosti - sve misli, molitve i djelovanje svećenika treba usmjeravati prema tom cilju«. Kratke meditacije su usmjerene prema tumačenju svete Mise, što nam može pomoći da uđemo u tajnu Euharistije.

Wilhelm Egger, Biskup

Na Veliki Četvrtak 2004

VAŽNOST EUHARISTIJE

Euharistijska Crkva

«Crkva živi od Euharistije», rekao je Sveti Otac u svojoj Enciklici «Euharistijska Crkva» (2003) i nastavio: Ova istina nije samo jedno iskustvo vjere u svagdašnjici, nego sadrži u sintezi nukleo misterij crkve. S radošću ona izražava razne forme i nastavlja čuvati obećanja: »Evo, ja sam s vama u sve dane do svršetka svijeta» (Mt 28,20); Ali u svetoj Misi, po pretvorbi kruha i vina u tijelo i krv Gospodnju, ona se jako raduje ovoj jedinstvenoj prisutnosti. Otkada je s Duhovima, Crkva - Narod Novoga Zavjeta, počeo svoj hod prema nebeskoj domovini, božanski sakrament je nastavio proklamirati svoje dane o budućnosti punoj nade.

Euharistijska struktura naše Crkve čini da shvatimo centralnu ulogu Svete Mise. Meditirajući pojedine dijelove, ulazimo u nutarnju sabranost koja nas privoli da slavimo svetu Misu. Kozmička širina Crkve je tako organizirana da odaje slavljenje Misterija: Oltar, ambon, stolica za svećenika, tabernakul, sveta voda od ulaza, klupe za sjesti ili kleknuti; Visina stropa, red liturgije, lusteri, svete slike, i kipovi svetih. Naše crkve su konstruirane tako da pomažu sabranom slavljenju sv. Mise.

Skupljanje oko oltara, da bi se nahranili Riječju i Kruhom života pokazuje što je Crkveno zajedništvo. Mi smo jedna zajednica skupljeni oko Božje Riječi, koji se hranimo tijelom Gospodnjim, i tako urastamo u mistično tijelo Kristovo, po riječi sv. Pavla: »Kao što je, naime, tijelo jedno, iako ima mnogo udova, i svi udovi tijela, iako su mnogi, tvore jedno tijelo,

tako je i Krist» (1 Kor 12,12). Zajednica prima dar tijela i krvi Kristove koja produbljuje zajedništvo s Kristom. Zajednica, primajući dar tijela i krvi Kristove produbljuje zajedništvo sa svojim Gospodinom.

Tako u ritmičkom vremenu liturgijskoj godini mi kršćani smo pozvani da slavimo nedjelju kao dan Gospodnji. Svake se nedjelje sastajemo da slavimo Gospodina i da primimo njegove darove, kako čitamo u apokalipsi, u otkrivenju, da su se prvi kršćani sastajali u dan Gospodnji. (usp. Otk. 1,10).

Ovdje možemo reći da su crkveni prostor i vrijeme obilježeni slavljenjem Euharistije.

Slavljenje Euharistije je centar života zajednice. Ona je važna jer odgovara željama zajednice, solidarnosti, darivanju i posvećenju. Ako smo zaista dionici slavljenja, mi sami možemo naći odgovor na sve potrebne želje. Sam Krist nas prati kao što je pratio svoje učenike na putu u Emaus; zove nas na zajedništvo, da se osposobimo da se stavimo u službu drugima. Od snage ovog susreta možemo pomagati i pratiti druge osobe u njihovom životnom hodu.

Na spomen sličici svojeg ređenja i mlade Mise (5 Kolovoza 1875) P. Freinademetz je napisao: »Koje radosti kad mi rekoše: Idemo u dom Gospodnji» (Ps 122,1). U svome tumačenju sv. Mise on sam je preveo ovu riječ: Crkva je svećenička kuća.

Pozvani na gozbu riječi i kruha života

Euharistijsko slavlje ima jednu strukturu dobro definiranu Geste i riječi idu prema određenom redu, što je bilo brižljivo sabirano kroz vjekove.

U Euharistijskom slavlju se susrećemo s dvije vrste hrane: hrana s Riječju i hrana s tijelom i krvlju Isusa Krista. Ove dvije vrste hrane su povezane tako da formiraju jedinstveno liturgijsko slavlje. Početna struktura, temeljna slavljenja Euharistije je ostala su nepromijenjena kroz vjekove, iako su se događale neke promjene, osnova je uvijek ostala ista. Prvi zapis o hranjenju Euharistijskom Riječju nalazimo u uskrsnom opisu sv. Luke (usp. Lk 24, 13-35)

Evandelist Luka pripovijeda kako su se dva učenika (što možemo nazvati njihovom prvom nedjeljom) našli na putu iz Jeruzalema u Emaus i razgovarali o Isusovoj smrti; Isus im se pridružuje. On počinje od Svetog Pisma otkriva im značenje patnje. Pomaže im da shvate tumačenje Svetog Pisma i dijeli s njima kruh. U ovome čuvenom izvještaju možemo vidjeti jedan model slavljenja Euharistije, sa slušanjem Riječi, i dijeljenja kruha i odgovor potpunog povjerenja učenika.

Iako su mnogi elementi promjenljivi, fundamentalna, temeljna struktura je uvijek ista. Još od drugog stoljeća imamo svjedočanstvo sv. Justina mučenika o osnovi Euharistijskog slavlja. One su ostale nepromijenjene do naših dana u svim velikim liturgijskim obiteljima. Evo što je On napisao, redak 155, da bi objasnio poganskom vladaru Antoniu Pio (138-161) ono što rade kršćani.

„U dan, zvani dan sunca, skupljaju se svi stanovnici grada i sela. Čitamo jedno određeno vrijeme spise Apostola i pisma proroka. Kad čitač završi, predsjednik slavlja, svećenik s jednom poticajnom propovijedi nas potiče da slijedimo velike primjere. Zatim svi ustajemo i upućujemo molitve kako za sebe... tako za sve druge kojima je potrebno da čine dobra djela, da drže zapovijedi i slijede vječno spasenje.“

„Poslije završetka molitve, pozdravljamo jedan drugoga s cjelovom mira. Zatim pred braću donesu jedan kruh i kalež vina i vode. Svećenik uzima, podiže, slavi i hvali Oca stvoritelja neba i zemlje u ime Sina i Duha Svetoga, daje zahvalu (grčki eucaristia), da bi nas učinio dostojnima za taj dar. Kad on završi molitvu zahvale za milost, svi prisutni odgovore: Amen.“

Nakon što je predsjedatelj dao hvalu i sav narod uzvratilo, oni, koje mi zovemo đakoni, dijele svima prisutnima kruh, vino i vodu «eucaristizzati» mi Isusa nosimo odsutnima.

Od starih vremena ovom strukturom bilo je vidljivo da je ovo dupla gozba gdje se daje Riječ i kruh života.

Liturgija Svete Mise, koja je od Krista ustanovljena kao malo gorušičino zrno, razvilo se u crkvenom vrtu po djelovanju Duha Svetoga da bi postalo jedno veličanstveno, čudesno stablo.

Počinjanje sa znakom križa

Kršćani se križaju s jednim jasnim znakom križa s kojim počinju i svetu Misu. S križem se sjećaju Kristove žrtve na križu, koja nas od početka podsjeća što slavimo. Znakom križa izražavamo našu vjeru u presveto Trojstvo: Boga Oca, Sina i Duha Svetoga.

Ovim mi proklamiramo duboki misterij, tajnu naše vjere i ulazimo u zajedništvo sa presvetim Trojstvom. Vjera u presveto Trojstvo nam pomaže u orijentaciji u našem svijetu, jer mi vjerujemo u jednoga Boga koji čini zajedništvo. Mi smo u zajedništvu s Ocem koji ljubi život, sa Sinom, koji je naš brat; s Duhom Svetim koji nam daje snagu da slijedimo Božju volju i da budemo među sobom braća i sestre.

Po znaku križa podsjećamo se Kristova križa i skupljamo se da proslavimo Kristovu žrtvu. Tako od početka pokazujemo da želimo pripadati Kristu, i da je za nas njegova Žrtva jako važna, da iz dna srca želimo da se povežemo što dublje s Kristom.

Po svetom križu svjedočimo da je Sin Božji solidaran s ljudima. Shvaćajući da je Isus umro za nas i za sve ljude svijeta, raste i naše shvaćanje da trebamo biti solidarni s našima bližnjima. Mi trebamo da solidarno pomognemo one koji imaju potrebu, mi smo pozvani kao Simon Cirenac koji je pomogao Isusu nositi Križ (Lk 23, 26) – i dijeliti križ s drugima. Vjernici koji se s vjerom križaju, pomažu da se liječe ljudima rane; oni šire ruke- kao Isus da bi primili i zagrlili osobe.

Riječi koje slijede križanje izgovaraju se na početku svečanosti; Zajednica u molitvi odgovara samo «Amen». Vjernici tako ispovijedaju svoju vjeru u Trojednog Boga i u znak Križa.

Koliko je važan znak križa za svjesno učestvovanje u sv. Misi potvrđuje i istina da je križanje prisutno i na kraju sv. Mise. U najvažnijem momentu mi se opet križamo, na primjer kod čitanja Evanđelja, dok se u prošlosti križalo i kod podizanja i posvete Hostije i kaleža.

Meditirajmo s p. Josipom Freinademetz:

Svećenik ne može početi slavlje svete Euharistije s ljepšim znakom od svetog križa. Snaga svete žrtve sv. Mise je počela kao snaga Isusova križa.

Zajedništvo u Gospodinu Isusu

Kad se osobe susretnu, pozdravljaju se s riječima i gestama, prema kulturi kojoj pripadaju. I euharistijsko slavlje ima svoje formule pozdrava.

Poslije znaka križa svećenik kaže: «Gospodin s Vama», i mi odgovaramo «I s duhom tvojim» Mogu biti upotrijebljene i druge različite formule pozdrava, na primjer: »milost Gospodina našega Isusa Krista, ljubav Boga Oca i zajedništvo Duha Svetoga sa svima vama»: Biskup pozdravlja zajednicu skupljenu na molitvu: »Mir s vama».

U momenat pozdrava ulaze kratke osobne upute slavljenika, koje upućuju okupljenu zajednicu na svetu Misu i jedno kratko liturgijsko tumačenje.

U recipročnom pozdravu (s obje strane) poslije svećeničkog pozdrava i odgovora naroda, uspostavlja se jedan odnos. Nekada je bio običaj u Alto Afige pozdrav osoba na ulici i onda kad se ne poznamo. Sad je obično drukčije. Pozdravljamo samo one koje poznamo, i s tim jačamo odnose. U crkvi smo svi pozdravljeni iako se ne poznamo osobno.

U liturgiji pozdrav ima posebno značenje: To pokazuje da se zajednica tretira od prisutnosti onih s kojima se nalazimo. U zajednici smo s Isusom Kristom. Kratka formula, »Gospodin s vama» pokazuje povijest odnosa Boga s ljudima. U Bibliji ovu formu pozdrava susrećemo više puta. Osobe, kojima je Bog povjerio posebnu misiju, pozdravljane su od anđela s riječju »Jahve s Tobom». U teška vremena, Gideon Židov je bio pozvan da spasi Izrael (Sudci 6,12). Iste riječi su bile upućene Mariji

od Anđela, kad čitamo opis pozdrava; anđeo se objavio Mariji i rekao: »Zdravo Marijo, milosti puna, Gospodin s tobom« (Lk 1, 28). U bibliji nalazimo potvrdu da je Bog sa svojim narodom, i Isus je bio nazvan «Emanuel- Bog s nama» (Mt 1,22-23); (Iz 7,14). Kao Bog s nama» On prati svoj narod sve do svršetka svijeta (usp. Mt 28,20).

Na sve riječi svećenika zajednica u slavljenju odgovara «I s tvojim duhom». Ova formula po načinu opisanom u Bibliji ima duboko značenje: da mi prepoznamo kako Duh Sveti djeluje po službi svećenika, da se mi prepoznamo kao jedna zajednica animirana od Duha Svetoga.

Meditirajmo s p. Josipom Freinademetz:

«Gospodin s vama!» Nema ništa savršenije od ovoga pozdrava. Gdje je Bog tu je Istina, milosrđe, radost, milost, mir, život i sva dobra po riječima sv. Franje: „Bog moj i sve moje“. A nije li čudo da svećenik toliko puta ponavlja taj pozdrav koji čini milosnim njegovo srce da efikasno moli da Bog bude u srcima vjernika i da ih ispuni svakom milošću Svećenik posviješćuje u sebi i u srcima vjernika želju za Božjom blizinom i da u tom susretu Bog sam sebe uprisutni. Svećenik je jedan čovjek s velikim željama. To je jedini i najbolji način pripreme na molitvu i na žrtvovanje.

Zajednica izmirenja

Red predstavljanja svete Mise je u nizu riječi i gesta. Kao osobe trebamo jedno vrijeme da uđemo u sklad (sintoniju) svetosti s liturgijskim slavljenjem. Početnom ritualu, pripada i ulazna pjesma, pozdrav i poljubac oltara, znak križa; slijede kajanje- ispovijedam se, Kyrie elison-Gospodine smiluj se, Glorija -Slava, i molitva.

Sa slavljenjem Euharistije mi želimo ući u Božji svijet, što znači da se pripremimo za djelovanje na najbolji način. Kajanje na samom početku sv. Mise je kao jedno ogledalo na vratima, kao ono što vidimo na crkvi u Medioevo. Ulazni portal, vrata su okružena od mnogih fantazijskih bića, opasnih snaga, od domaćih životinja. Tko ulazi u Crkvu sklanja se od opasnih, zlih sila i ulazi u jedno sveto mjesto. U starom Zavjetu oni koji su ulazili u svetište bili su pozvani da žive po Božjim zapovijedima. To je potrebno da bi ušli u svetište (sal 15,24). Na isti način i mi bi htjeli pripremiti svoje srce za Euharistijsko slavlje.

U djelu kajanja ispitujemo svoj odnos s Bogom, u situaciji gdje se nalazimo. Često vidimo u našem životu i našim akcijama da nismo suglasni s onim što Bog želi da čini u nama i po nama.

Proklamiranje »Ispovijedam se Bogu Svemogućem« trebamo znati jedan niz dubokih istina. Mi ispovijedamo svoje grijeh pred Bogom, Svemogućim, ali i pred svom braćom i sestrama jer sa svojim

griješima škodimo i svojim bližnjima. Opraštanje naših grijeha trebamo vidjeti i s drugog aspekta, koje mnogo puta kao da ne vidimo: ne griješimo samo onog momenta kad činimo zlo, griješimo i onda kad bježimo od prilika gdje možemo učiniti dobro, kad ne damo za jelo gladnome, kad ne posjetimo bolesne, kad ignoriramo osobu i njene nevolje.

Djelo kajanja je jedan rijetki momenat kad otkrivamo naše slabosti, grijeha i pogreške, koje često tražimo u svakodnevnom životu. Ne tražimo samo milost, nego priznajemo i svoje slabosti. Otpuštanje dolazi po jednoj duhovnoj liturgijskoj formi, ovo nam može pomoći da otkrijemo tamne zone našeg djelovanja.

Samo sudionici Euharistijske Slave ulaze u Božji svijet. Trebamo znati od početka Mise da je blažena Djevica Marija s anđelima i Svetima na našoj strani, i da mi svi molimo jedni za druge Gospodina Boga našega.

Meditirajmo s p. Josipom freinademetz

Kako imate hrabrosti da se približite oltaru i da uđete u Svetište nad svetinjama ako prije nisi oprao svoju odjeću u krvi Janjetovoj?

Vjera koja moli

Početnom dijelu pripada i zaziv «Gospodine, smiluj se/ Kriste smiluj se». Gospodine, jest jedan svečani zaziv Krista.

Da osoba traži pomoć, zavisi od ljudske prirode. Mi imamo potrebu za Božjom pomoći. Slične zazive nalazimo i kod starih antičkih naroda kao apele bogovima. Odjekivali su i u kraljevskim palačama. Kod ceremonija u bizantinskim kraljevskim palačama prvi pjevač bi hvalio pobjedničku vojsku a narod bi potvrđivao dajući hvalu kralju i od njega tražio kakvu pomoć. Ovo traženje smilovanja ostalo je u litanijama. Na početku su ovi zazivi bili mnogi. Papa Grgur Veliki (oko 600) je odabrao samo tri zaziva, ponavljajući tri puta, i dao alternativu «Kyrie Eleison i Christ Eleison» Danas se obično recitira ili pjeva tri puta.

Pravi uzor za ovo nalazimo u Evandeoskim prisodobama. Jedan slijepac koji je sjedio pored puta zavapio je: »Isuse, Sine Davidov, smiluj mi se!» (Mk 10,47). Jedan otac moli za svoga sina: »Gospodine imaj smilovanja mome sinu!» (Mt 17,15). Također žena Kananejka koja je znala da nema pravo na pomoć, molila je: »Smiluj mi se Gospodine! Sine Davidov! Kćer mi vrlo muči zao duh!» (Mt15,22).

Ovaj zaziv, ovo traženje milosrđa, treba biti izgovoreno sa istinskim raspoloženjem duše. Jedan biblijski događaj iznosi snagu koju ima ovaj zaziv. Vidi se to i u prispodobi o Bartimeju u Evanđelju po Marku:

„Ulazio je u Jerihon. Dok je prolazio kroz Jerihon sa svojim učenicima i s mnogo naroda, sin od Timea, Bartimeo, slijepac,

sjedio je pored puta i prosio. Kad je shvatio da Isus iz Nazareta prolazi, počeo je vikati: «Isuse, Sine Davidov, smiluj mi se!» Isus stade i kaže: »Pozovite ga!» Oni ga pozvaše i rekoše:» Hrabro! Ustani! Zove te!» Slijepac odmah baci mantil, ustade i dođe k Isusu. Isus ga upita: »Što želiš da učinim za tebe?» «Učitelju, daj da progledam!», odgovori slijepac. Isus mu reče: »Idi tvoja te vjera spasila». I odmah progleda i uputi se za njim (Mk 10, 46-52)

Ovako možemo i mi tražiti milosrđe Božje na samom početku sv. Mise, i izraziti svoju spremnost da slijedimo Isusa, kako je učinio Bartimeo.

Meditirajmo s p. Josipom Freinademetz

Kyrie eleison je uzet iz grčkog jezika, kao što je riječ Aleluja, Osana i Amen uzeto iz Hebrejskog jezika; ovo označuje jedinstvo svih naroda u jednoj Crkvi.

Slavljenje Njegove Slave

Euharistija označava zahvalu, zato je već od samog početka sv. Mise proklamirana slava Bogu. Slava zato pripada Crkvenim Himnima, slijedi anđeosku pjesmu u Božićnoj noći: »Slava Bogu na visini« (Lk 2, 14). Ta pjesma je uzeta za liturgijsko slavlje. Na početku Slava je odjekivala samo na svečanim liturgijskim slavljinama; na Božićnim slavljinama. Sad se recitira ili pjeva svake nedjelje, osim na nedjelje Adventa i Korizme.

Slava je jedan Himn sa tri dijela. Pjesma anđela i najavljivanje Božića je u prvom dijelu: »Gloria in excelsis Deo / Slava Bogu na visini«. Na to se nastavlja naviještaj mira »i na zemlji Mir ljudima Miljenicima Božjim«. Ljudima kojima je Bog čuvao svoju milost, obećao je mir. U riječi «MIR», po biblijskoj upotrebi je sadržano sve spasenje i radost za koju čovjek ima potrebu. Svake nedjelje i svakim blagdanskim danom se podsjećamo na navještaj mira.

Slava Bogu Ocu je sadržana u trećem dijelu Slave. Ovdje se upotrebljavaju mnogi glagoli koji izražavaju slavu: «Slavimo Te, blagoslivljamo, klanjamo Ti se, veličamo Te radi velike slave Tvoje»; Na isti način nalazimo riječi koje izražavaju Božju veličinu: » Gospodine Bože. Kralju nebeski, Bože Oče Svemogućí».

U trećem dijelu Slave otkrivamo jednakost Sina, i tražimo njegovo milosrđe: »Gospodine, Sine jedinorođeni, Isuse Kriste, Gospodine Bože, Jaganjče Božji, Sine Očev«. Redci koji kažu «Jer Ti si jedini Svet, Ti si jedini Gospodin, Ti si jedini Svevišnji Isuse Kriste, sa Svetim Duhom u slavi Boga

Oca“. Ovo je uzeta misao iz poslanice sv. Pavla Filipljanima. U tome pismu apostol citira deklaraciju prvih kršćana «Isus Krist je Gospodin, na slavu Boga Oca» (Fil 2,11).

Sa ovom deklaracijom oni su prepoznali Isusa kao svoga Gospodina i proklamirali suprostavljanje svim rimskim imperatorima, koji su pretendirali da ih slave kao Boga. Pored bezbrojnih idola koji i danas egzistiraju, ovo su jako značajne riječi.

Slava završava sa ponovnom slavom Bogu s kojim je molitva početa: »slava Bogu na Visini!« Zvanje kršćana je «slaviti njegovu Slavu» (Ef 1,6.12); Pozvani smo da damo Slavu Bogu i pronosim Mir.

Meditirajmo s p. Josipom Freinademetz

Slava je jedna triunfalna pjesma našega spasenja. To su Božanski glasovi koji dolaze od nebeske domovine. Anđeoski himni su čestitali Bogu i ljudima jer je dolazak Isusa donio veliku slavu Bogu na nebu i veliki mir ljudima na zemlji. Zagrlila se pravda i milosrđe i učinili jedan pakt za vječnost.

Pitanja koja uzrokuju prepoznavanja

Početna molitva obuhvaća i završava početni ritual i počinje ulaženje u liturgiju Riječi u najužem smislu shvaćanja. U sebi sadrži poruku nedjelje ili blagdana. Rečenice su kratke, s malo riječi kažu poruku dana i objašnjavaju blagdan. Radi svoje kratkoće mnoge je teško shvatiti.

Sama struktura molitve je jedna škola i primjer za naše molitve. Svećenik poziva skup na molitvu: »Pomolimo se«. U kratkom periodu šutnje svatko treba osjetiti Božju prisutnost i dozvoliti da njegova molitva dobije formu u vlastitom srcu.

Poslije poziva da se vratimo Bogu, često formulom: »O, svemogući i vječni Bože«. U mnogim prilikama slijedi kratka motivacija koja ilustrira motiv radi kojega se možemo obratiti Bogu velikom nadom. Citirajući neki primjer na svečani način: »O Bože, koji si rasvijetlio ovu svetu noć svijetlošću Krista, istinskog svijetla u svijetu« (Božićna noć); O Bože, Oče svemogući, koji si dao novo svijetlo po svojoj riječi koja je postala čovjekom« (misa zornica na Božić); «O Bože, koji si nas na čudesan način stvorio na svoju sliku, a još čudesnije obnovio« (danja misa Božića; O Oče, koji si na taj dan, po svome Sinu, pobijedio smrt i otvorio ulaz u vječni život» (Uskrsna nedjelja).

Drugi put nailazimo na drugu kratku formulu da bi upoznali Božju dobrotu, na primjer: »O Bože izvore svakog dobra/ izvore svakog Očinstva / Oče svijetla,/ Oče koji si nas čudesno otkupio. /Oče svakog savjeta, Oče koji si nam po svome Sinu otvorio vrata Spasenja«.

Tako odmah na početku izražavamo svoju volju kroz molitvu za Božje darove; Molitva izražava ono što je najpotrebnije: da upoznamo Božje darove i s poštovanjem zahvaljujemo. Ako otkrijemo mudrost, snagu i dobrotu Božju, na drugoj strani možemo iznijeti svoju potrebu u molitvi, na primjer: »Pomozi nam da se susretnemo s Kristom, učini naša srca pripravna; dozvoli da zadobijemo dio u Božanstvu Sina Tvoga, koji je postao čovjekom».

Zajednica moli za osobne i zajedničke potrebe koje prelaze u slavljenje molitelja gdje svi odaju osobni pristanak sa riječju »Amen».

Meditirajmo s p. Josipom Freinademetz

S recitiranjem Kyrie eleison, Gospodine smiluj mi se, mi izražavamo svoje slabosti, i sa Slavom, prepoznajemo neograničenu Božju dobrotu. Svećenik se priprema da predstavi svoje osobne molitve i molitve vjernika. Svećenik sjedinjuje sve svoje želje sa željama vjernika. Zato se ova molitva zove sjedinjena-zajednička. Molitva je zaista jedno blago gdje preko razmatranja možemo izvući zlato: zlato od istina i najžarče ljubavi.

Zajednica koja kaže da, tako neka bude, na molitvu

Najkraća molitva u sv. Misi jest «Amen», jedan kratak izraz ali važan, koji se izgovara u mnogim molitvama.

Riječ »Amen« dolazi od hebrejskog i bila je bez promjene prenesena u grčku i latinsku liturgiju a u hrvatskom znači: tako je, tako neka bude. Sa ovom deklaracijom izražavamo naš pristanak. Na kraju jedne molitve znači da je molitva, izražena od jednog svećenika, također i naša molitva, i da imamo nadu u Božju pomoć.

Još od sv. Pavla »Amen« je upotrebljavan da izrazi zajedništvo kršćana, (što nam kao slučajno prenosi). Između Pavla i zajednice u Korintu se razvila diskusija da li je sam Pavao bio od povjerenja ili ne. On kaže, da Boga poziva za svjedoka: »Boga imam za svjedoka da moja riječ prema vama nije bila «da» ili «ne». Sin Božji, Isus Krist kojega smo vama navijestili, ja Silvije i Timotej nije bila «da» ili «ne», nego je u njemu bila riječ «da». U realnosti sva obećanja od Boga u Njemu su «da» Zato uvijek prema Njemu našem Bogu uzlazi naše Amen na Njegovu slavu» (2 Kor 1,18-20). Možemo reći naše Amen na molitvu jer se možemo povjeriti Bogu, jer Isus Krist nas spašava: onaj koji je vjeran.

Amen ima jedno dublje značenje. U svečanim momentima nastupa i propovijedanja- «Amen, a ja vam kažem...»- Amen je izraz autoriteta i Isusove savjesti. U Otkrivenju je upotrijebljena kao preodređenje za Isusa: Krst je pozvan: »Amen, Svjedok, vjerni Svjedok. Prvina stvorenih» (Otk 3,14) .

U liturgijskom slavlju više puta dajmo naš pristanak sa riječju «Amen». Posebno je značajno naše Amen s kojim odgovaramo kad se prinosi tijelo i krv Kristova. U ovom momentu Amen može biti jedno istinito i osobno izjašnjenje pripadnosti Isusu, koji nas prati kao jedan vjerni prijatelj, kome se možemo povjeriti.

S «Amen» izražavamo i naš pristanak na molitvu izrečenu poslije pričesti, a posebno na kraju euharistijske molitve. Na zaziv:» Neka je hvala i Slava Bogu sada i u vijeke» odgovaramo s «Amen». Izlazak od Euharistije, Amen, da Bože, treba da je karakteristika našeg života. Naš život treba da je izraz primanja darova Božjih i zadaće koju nam je Bog povjerio.

Meditirajmo s p. Josipom Freinademetz

Na kraju zajedničke molitve uzdignuti smo po stepenicama ravno Bogu. Na tom penjanju odgovara i Božje spuštanje k nama. Na tom usponu prema Bogu, mi odgovaramo s jednim novim usponom prema Bogu.

Slušanje riječi

Liturgija riječi je prva velika strana Slavljenja Euharistije. Važnost slušanja Božje Riječi pod sv. Misom je istaknuta s II Vatikanskim Koncilom kad je predviđen i Ambon ispred klupa za navještaj Evanđelja.

Poslije II Vatikanskog u Crkvi se razvilo shvaćanje o važnosti slušanja Božje Riječ za našu vjeru i naš život. U općem uvodu u Rimskom misalu ova misao je bila ovako formulirana:

„Kad se u Crkvi čita Sv. Pismo, Bog sam govori svome narodu- Krist je prisutan u naviještenoj Evandeoskoj Riječi. Zato, čitanje Božje Riječi, s kojom se gradi jako važan momenat liturgije, treba da je popraćen od svih s jednim poštovanjem i pažnjom.,,

U liturgiji riječi dozvoljavamo da nam Bog govori. Tako se mi učimo poznavati Ga. U uvodu u Misalu čitamo da se čitanja u propovijedi pojašnjavaju, Bog govori svome narodu, pokazuje misterij otkupljenja i spasenja, hrani duhovni život. Sam je Isus prisutan u svojoj Riječi. Nedjelju za nedjeljom slušatelji mogu produbljivati Božja djela i naučiti bolje poznavati Isusa.

U Božjoj Riječi se uspostavlja jedan dijalog s Bogom. Bog koji govori, i mi koji primamo Riječ. Otvaramo se Božjoj Riječi u pjesmi, s ispovijedanjem svoje vjere, svjedočimo svoju vjernost Riječi. Osnaženi Božjom Riječju, u molitvi vjernika podižemo svoje molitve za potrebe Crkve i sveg svijeta.

Misal, preveden poslije II Vatikanskog Koncila, ima i poteškoća. Neki dijelovi u Starom Zavjetu i poslanice sv. Pavla

su teški za shvatiti. Slušajući samo jednom tekst, može nam izmaknuti da razumijemo unutarnje blago Riječi Božje.

Zato u liturgijskom slavlju dolazi skupljanje darova koji potiču na milosrđe. Neka kratka tumačenja imaju za cilj da nam približe tekst; Odgovori na Psalam pomažu produbljenju čitanja, dok propovijed iznosi shvaćanje Božje Riječi. Prvo čitanje i dio Evanđelja iznose često jedan tematski kontinuitet.

Liturgija Riječi u euharistijskom slavlju je jedan primjer kako se proklamira i prima Božja Riječ: Primamo je kao vjernici i odgovaramo s pjesmom i ispovijedanjem vjere.

Meditirajmo s p. Josipom Freinademetz

Prije nego postane naša žrtva za žrtvovanje Krist treba postati naš učitelj svoga naučavanja. Žrtvovanje traži vjeru, vjera dolazi slušanjem. Čitanja su uzeta iz Svetog Pisma, gdje nema ništa svetije, ništa efikasnije, ništa slađe od Božje Riječi koja se nalazi u Svetom Pismu.

Hrana Riječju je pripremljena u izobilju

Biblijska čitanja su dio euharistijske liturgije od početaka kršćanstva. Prva Crkva je uzela od Hebreja, Židova koji su već imali «lezionario» i cijenili kao Sveto Pismo. U hebrejskom lekcionaru u jednom predviđenom vremenskom periodu, bila su predviđena čitanja iz petoknjižja – pet knjiga od Mojsija kao i neki proročki sačuvani sveti tekstovi. Tako je i Crkva dala jedan lekcionar da bi se kršćani upoznali s Božjom Riječju.

Lezionario (knjiga za liturgijska čitanja) Sadašnja čitanja su na II Vatikanskom koncilu prerađena.

Hrana Božje Riječi vjernicima je obilno pripravljena, da pristupajući otvoreno biblijskom blagu, na način na koji su kroz izvjestan period ponuđeni glavni dijelovi Svetog Pisma

Za nedjelje i blagdane predviđeno je po tri čitanja: jedan tekst je uzet iz Starog Zavjeta, jedan iz Apostolskih poslanica, Djela Apostolski i iz Otkrivenja sv. Ivana, a zatim jedno iz Evanđelja. Prvo čitanje se obično uzima iz Starog Zavjeta koje ima neku vezu s Evanđeljem. S ovim izborom se vidi kako Bog, Gospodar povijesti, priprema dolazak Isusa Krista već u starom Zavjetu. Čitanja iz Novog Zavjeta nemaju direktan odnos s Evanđeljem; oni donose kontinuitet tekstova novog Zavjeta.

Sa nedjeljnim čitanjem susrećemo se s jednim trogodišnjim ciklusom. U godini A čitaju se dijelovi koji su iz Evanđelja po Mateju, koja pokazuju kako Mesija realizira obećanja Starog Zavjeta. U godini B čitaju se dijelovi Evanđelja po Svetom Marku, koje uprisutnjuje velika čudesna Djela Gospodnja i

kako su učenici svjedoci vjere u Njegovo uskrsnuće. U godini C iznose se dijelovi iz Lukina evanđelja, koji iznad svega ističu Božju dobrotu i prijateljstvo prema čovječanstvu. Neki tekstovi Evanđelja po Ivanu, koji donosi jedno teološko produblјivanje, dati su za čitanje u uskrsno vrijeme.

Između trogodišnjeg ciklusa čitanja vjernici imaju prilike da čuju brojne biblijske tekstove i tako postići veliko poznavanje Božje Riječi.

Za vrijeme odmora određen je jedan vlastiti lekcionar. Dijelovi prvog čitanja uzeti su iz Starog Zavjeta, iz poslanica, Djela Apostolski i iz Apokalipse su raspoređeni na dva perioda. Evanđelje se čita svake godine od Evanđelja po Mateju, Marku, Luki i u uskrsno vrijeme iz Evanđelja po Ivanu.

Zahvaljujući ovom bogatom izboru biblijskih tekstova pripremljena je bogata gozba Božje Riječi. Na taj način možemo stvarno, kako kaže apostol sv. Pavao, slijediti «bogato Isusovo znanje».

Meditirajmo s p. Josipom Freinademetz:

Poslije čitanja se kaže «Bogu hvala». Čitanjem Pisma, primamo pisma Boga Svemogućega svojemu stvorenju? Skojom zahvalom, s kojim poštovanjem, s kojom pažnjom i spremnom poslušnošću trebamo primiti ove pouke od Božje strane?

Božja Riječ kao hrana

Neprekidno se javlja pitanje:– umjesto biblijskih čitanja može li se u liturgijskim slavljima uzeti kakav drugi tekst. Ova želja dolazi posebno za vrijeme vjenčanja, krštenja i dječje mise.

Mnogo puta su predlagali za ove prigode neke tekstove svjetske literature, poezije, aforizmi ili čitanja iz koje druge religijske knjige. Istina pored Biblijskih čitanja ima mnogo drugih dobri tekstova kao i oni od drugi religija kao i kod poeta i filozofa nađe se neko sjeme istine vječne Povijesti. Poezija i drugi dobri tekstovi mogu se upotrijebiti u drugim momentima van liturgije kao na primjer kod najave i predstavljanja slavlja.

U izboru tekstova za slavlja najbolje je slijediti lekcionar, iako se mnogo puta mogu izabrati bolji biblijski tekstovi, ali mnogo puta je otkriveno kako može biti jaka poruka od onih tekstova koje nismo mi sami izabrali.

Mnogi biblijski tekstovi mogu izgledati komplicirani i teški, zastarjeli i nezanimljivi. Ali tko vjeruje da po tekstu Bog govori, može primiti osobnu poruku. Drugi Vatikanski koncil, u konstituciji o Riječi upotrebljava ove termine:

„U svetim knjigama, faktički, Otac koji je na nebu dolazi s mnogo ljubavi u susret svojoj djeci i ulazi u razgovor s njima; u Božjoj Riječi inzistira na efikasan način i postaje snaga Crkva, za djecu Crkve snaga njihove vjere, hrana duši, čisti izvor za duhovni život.“

Ovdje želim dodati jednu misao velikog teologa Karla Ranera o čitanju Svetog Pisma:

„...Jedan kršćanin ne treba da hrani se faličnom hranom, i da nije u mogućnosti da se direktno obrati Bogu po njegovoj Riječi za svoj vlastiti život. I osrednji kršćanin ima pravo imati svoj osobni stav prema Svetom Pismu, kad ga čita s poniznošću i autokritičnošću. Tko svoja shvaćanja oslanja na Biblijska shvaćanja unutra Crkve, može osobno slušati po Bibliji Božju Riječ sa zebe i svoj život. Riječ na kojoj je utemeljen život i smrt.“

Meditirajmo s p. Josipom Freinademetz

Prvi Kristov zadatak je bio naučavanje, unutarne po milosti a vanjsko po propovijedanju Riječi: «Poslan sam da objavim siromasima radosnu vijest». Po učenju Krist je postao za nas put, poslije svoje smrti je postao naš život. Samo tamo gdje je istinska žrtva, to je u Kristovoj Crkvi, jer je on također istinski učitelj. Svećenik, koji prinosi žrtvu, kao i onaj koji naviješta Riječ.

Molitveni odgovor na Riječ

Na biblijsko čitanje odgovaramo jednim kratkim odgovorom «Bogu hvala», a zatim slijedi odgovor na psalam, koji se može zamijeniti jednom pjesmom.

Poslije čitanja od naše strane, dolazi odgovor. Poruka teksta je kratka i jako važna da se produbi i promeditira. Odgovor na psalam se uzima iz čitanja, ponavljanja nam služe da prodremo dublje u poruku čitanja. U srednjem vijeku se govorilo o žvakanju Božje Riječi: Kako žvačemo hranu da je posvojimo, tako treba žvakati i Božju Riječ, da bi je upotrijebili za osobnu izgradnju i preobrazbu.

Psalmi su velika knjiga molitava naroda Božjega. Bili su također i molitvena knjiga i Isusu. U ovim molitvama je spremljeno iskustvo vjere i molitve Božjeg naroda Starog Zavjeta: osobne i zajedničke molitve, pjesme zahvale i posredništva. Jedan moj subrat kojemu dugujem mnogo, jer sam preko njega primio ljubav prema Svetom Pismu, rekao mi je o psalmima:

„U psalmima kuca živo srce Izraela. U njima je ogledalo nutarnjeg života kako onih velikih tako onih malih, sa svojim radostima i svojim snovima. U njima je prisutna pjesma stvorova: zemlje i mora, sunca i mjeseca, izvori, drveće i životinje, vjetrovi i magle, sunce i zvijezde. Prisutna je također i povijest Izraela, posebno u svojim projektima budućnosti, kad će istiniti Bog uspostaviti svoje Gospodstvo nad unutarnjim svijetom i garantirati vječno spasenje.“

Po Psalmima Izraelski narod govori s Bogom, Gospodarom povijesti. Sveti Augustin kaže da sam Bog pomaže da se Boga slavi:

Da bi bio slavljen od ljudi na dostojan način, Bog se je slavio Sam. Vidio sam kako Bog slavi samog sebe, jer je čovjek našao pravi način da ga slavi.

Molitvena stvarnost se razvijala paralelno s Riječju. S Psalmima, možemo vježbati molitvu: jer ona širi naše vizije u shvaćanju da ih sagledavamo u Božjem svijetlu, povijesti s ljudima kao i radosti i preokupacije ljudi; naša molitva se razvija prelazeći iz zahvalnosti u slavljenje.

Meditirajmo s p. Josipom Freinademetz

U čitanjima Bog govori nama, u ponavljajućoj pjesmi mi odgovaramo Njemu.

Dobrodošlica Evandjelju

U liturgiji Riječi navještenje Evandjelja pripremljeno je proklamacijom Aleluja. U jednom istinskom raspoloženju daje dobrodošlicu Evandjelju, bolje rečeno Gospodinu prisutnom u Evandjelju.

Kao proklamacija (prije Evandjelja) obično su jedan ili dva retka iz Evandjelja koji se odmah pročita na takav način da slušatelji budu pripravljeni za tekst.

Riječju Aleluja mi slavimo Boga. Termin «Aleluja» dolazi od hebrejskog i znači: »Slavite Jahvu / Slavite Boga». Proklamacija je ovdje u originalu s kojom pjevač, koji predvodi skup poziva narod da slavi Boga. Slične formulacije su odzvanjale: »Pjevajte, zahvaljujte, slavite Jahvu!» U prošlim vremenima Aleluja je ostala autonomna preoblikujući se u jednu objavu, proklamaciju u liturgijskim slavljinama. Drugi izrazi da se Boga slavi su: »Blagoslovljen Bog». Ove proklamacije su proizišle iz molitve hebrejskog naroda, kasnije su unišle u kršćanska liturgijska slavlja.

Aleluja je jedna pjesma bez riječi, zato sveti Agustin kaže: »Riječ je puna radosti i bez riječi». Radost se može izraziti također i bez mnogo riječi. U povijesti naših naroda Euvrope još nalazimo jednu vrst pjevanja bez puno riječi...kao što su slavlja Jodlanje u planinskim mjestima. Aleluja je uvijek bila pjevana. Jako rano Aleluja je postala navještaj uskrsloga u Crkvi. Kad pozdravljamo Evandjelje s Aleluja, dajemo jednu radosnu dobrodošlicu Uskrsloga koji u Evandjelju otvara svoja usta na poseban način i govori svojimima, da bi im prenio riječi života. U proklamaciji Evandjelja je prisutan Isus Krist kako

nam reče II Vatikanski koncil, prisutan je u svojoj riječi, jer je On koji govori kad Crkva čita Njegova Pisma.

Za vrijeme proklamiranja prije Evandjelja vjernici se spremaju na Evandjelje: tko ga naviješta priprema se s molitvom za ambonom; u svečanim liturgijama je praćen s upaljenim svijećama i tamjanom. Ovako se spremamo za navještaj Evandjelja.

Meditirajmo s p. Josipom Freinademetz:

Iznad Euharistije Crkva ne posjeduje ništa tako dostojno štovanja kao Evandjelje koje je Božja Riječ.

Spoznati i navijestiti Krista

Najvažniji dio liturgije Riječi jest naviještanje Evanđelja.

II Vatikanski Koncil je rekao:

Bez sumnje među svim čitanjima sv. Pisma, i onih iz Starog i Novog Zavjeta. Evanđelja imaju jednu uzvišenu zaslugu, gdje su sabrani principi (istine) naučavanja i stvarna svjedočanstva o životu i naučavanju Utjelovljene Riječi, našega Spasitelja Isusa Krista.

U Evanđelju je prisutna našim očima osoba Isusa, kako sa svojim djelom tako sa svojim naučavanjem. Po svojoj Riječi Isus se uprisutnjuje među nama. Ovo faktički proizvodi veliki respekt od strane vjernika.

U liturgiji je također i Evanđelistar predmet čašćenja. Svećenik ili đakon, koji naviješta Radosnu Vijest, priprema se s molitvom. Poslije riječi: »Evanđelje po ...» s palcem pravi križ na knjizi, na čelu, na ustima i na prsima. U svečanostima Evanđelistar se također kadi tamjanom.

Tko naviješta Evanđelje, to čini s velikim strahopoštovanjem kao što predviđa sama liturgija. Evanđelje slušamo stojeći na nogama. Zbog respekta prema Isusovim Riječima, stojeći na nogama, također svjedočimo da smo spremni staviti u praksu Božju Riječ i ponijeti je drugima.

Naviještanje Evanđelja je jedan svečani događaj ali kratkotrajan. Trebamo tražiti mogućnosti da po našoj radosnoj vijesti dostignemo veliko spoznanje Isusa Krista (Fil 3,8).

Pored mnogih vijesti koje nas okružuju i ova Kristova treba naići na uši dobro otvorene.

Dobra mogućnost da primimo u naš život Božju Riječ je i ta da se pripremimo za nedjeljno Evanđelje. Sama nedjelja je riskantna da izgubi svoj kršćanski karakter, zato trebamo tražiti nove putove koji će unijeti jednu novu nedjeljnu kulturu. Ako subotom - ili jednim drugim danom u tjednu – čitamo tekst nedjeljnog Evanđelja, pripremamo se u nutрини za svoje nedjeljno slušanje. To možemo činiti sami ili s familijom ili s jednom grupom prijatelja. Počinjemo sa znakom križa, čitamo tekst, odvojimo poruku za sebe i za svijet zatim završavamo s drugim križanjem.

Za jednu kratku pripremu za nedjelju dosta nam je pet minuta. Ako ovim učinimo nedjeljno Evanđelje našim, provodimo tjedan u društvu Božje Riječi.

Meditirajmo s p. Josipom Freinademetz:

Za vrijeme naviještanja Evanđelja vjernici stoje na nogama. Ovo je jedan znak radosti, i duhovnog uskrsnuća, poštovanje i pažnja su znak poslušnosti. Znakovi koji prate navještaj Evanđelja izražavaju ljubav, čašćenje i sveti zanos prema Evanđelju prema Kristu koji osobno dolazi po Evandeoskoj Riječi pohranjenoj u knjizi.

Tumačenje i pounutrašljenje (interiorizatia) Riječi

Propovijed je propisana na nedjeljnim i blagdanskim misama sa vjernicima. Može se izostaviti samo iz teškog razloga.

Propovijed je tako reći, jedna posebna forma naviještanja. Jedno tumačenje biblijskih tekstova, ne toliko izlaganje određenih vjerskih tema nego oživljavanje, davanje i hranjenje života. Ovim slušanjem čitanja razvija se konkretna situacija te zajednice. O aktivnostima sv. Pavla u Antiohiji i u Pizidiji znamo da su sami poglavari sinagoge i njihovi sljedbenici rekli: «Braćo, ako je u vama riječ utjehe za narod, govorite!» (DjA 13,15). I u naše dane imamo potrebu za učenjem, hrabrošću, poticajem i utjehom.

Primjer propovijedanja daje sam Isus Krist. Na početku svoga javnog djelovanja u Nazaretu (Lk 4,16-30) čita se jedan tekst pisma kojega Isus tumači govoreći: »Danas se ispunilo ovo Pismo«. Riječ čitanja je potpuno postavljena u stvarnu aktualnu situaciju onih koji ga slušaju. U propovijedi ljudi se potiču da se opredijele potpuno za Isusa.

Obično propovijed drži predvoditelj slavlja osobno. Propovijed je povjerena zaređenom službeniku Crkve, svećeniku ili đakonu, jer su oni dionici poslanja i vodstva u Crkvi. U posebnim okolnostima se preporuča - kako je običaj u našoj biskupiji - da jedan član župne zajednice nastupi s riječima ohrabrenja u vezi s konkretnim problemima u kršćanskoj zajednici; u nedjelju posvećenu obitelji, nastupit će jedan otac

i jedna majka; u nedjelju posvećenu socijalnoj komunikaciji nastupa netko tko ima iskustvo na ovom polju.

Propovijed je most koji veže konkretni život zajednice vjernika, gdje se mogu proširiti i produbiti osobne potrebe. Evanđelje na prvom mjestu djeluje na konkretnu epohu. Neki aspekti u ovom vremenu djeluju strano; zato je od velike pomoći jedno izlaganje koje povezuje našu aktualnu situaciju. Često imamo dojam da je neka situacija jako slična našoj današnjoj.

Propovijed nas treba povući na što bolje angažiranje u euharistijskom slavlju, na taj način nas veže sa aktualnim životom, koje nas stavlja u sudjelovanje u slavlju svete Mise.

Ako dozvolimo da nas dotakne Božja Riječ moguće je da nas jedan redak ili jedna misao prati cio sljedeći tjedan. Za taj slučaj sv. Jeronim kaže: «Čini od tvog srca jednu Kristovu biblioteku.»

Meditirajmo s p. Josipom Freinademetz:

Svako slovo svetog Pisma je kruh koji dolazi od Krista, koji hrani dušu za vječni život. Trebamo primiti dobro sjeme s pripremljenim srcem i donijeti stotruke plodove strpljivosti.

Tumačenje i pounutrašnjenje Riječi

Ispovijedanje naše vjere je, od naše strane, jedan jako važan odgovor na Božju Riječ. Jedan prijašnji odgovor je bio odgovor u Psalmu, jedan odgovor na Božju Riječ. Drugi odgovor je Vjerujem: prihvaćanje, usvajanje Božje Riječi koje smo čuli u čitanjima protumačene u propovjedi. Ispovijedamo svoju vjeru u Trojedinog Boga i Njegovo djelo.

Danas ne samo da recitiramo kratko vjerovanje, «simbol apostolskog vjerovanja». Ispovijedanje vjere, legenda pripovijeda, da je svaki od apostola sastavio po jednu rečenicu, kako bi bila sastavljena molitva od dvanaest rečenica. Na taj način izražava prekrasnu misao da smo mi, u vjerovanju ujedinjeni u vjeri apostola i Crkve. Prihvaćajući vjeru Apostola i Crkve ostvarujemo jednu zajednicu u vjeri i obogaćujemo svoje razmišljanje s temeljnim vjerskim istinama na samom početku euharistijskog slavlja.

U euharistijskom slavlju neprekidno nam se uprisutnjuju velika djela Božja, kao i njegova dobra djela, a zatim poprima ime Trojedinog Boga. Zašto je dakle uzeto u sv. Misu ispovijedanje vjere? U stara vremena Vjerovanje je bilo recitirano jedino za vrijeme krštenja. U jednoj epohi kad je vjera bila u opasnosti od hereza u sv. Misu se unijelo Vjerovanje kao odgovor na Radosnu Vijest.

Svakodnevno ispovijedanje vjere u Jedinoga i Trojedinog Boga ima jednu posebnu važnost. Polazeći od II Vatikanskog Koncila Crkva je postala više svjesna da je «Jedan narod ujedinjén u Ocu i Sinu i u Duhu Svetom». Zajednica koja

živi jedinstvo postaje primjer i poziv današnjem svijetu, tako potrebnom mira i jedinstva.

Jedan izražaj u Vjerovanju je posebno evidentan. U Božićnom slavlju na riječi Navještenja Gospodnjeg predviđeno je da kleknemo. »Začet po Duhu Svetom i rođen od djevice Marije«. U druga nedjeljna i blagdanska slavlja predviđen je naklon na te riječi. Ovo je iz razloga, da mi razmišljamo o utjelovljenju Isusa koji je postao jedan od nas i koji kao čovjek uzima na sebe sve naše boli i smrt.

Ispovijedanje vjere pripada osobno svakome od nas. Vjerovanje recitirano ili pjevano od jedne grupe, svaki puta počinje s riječju «Vjerujem». Na taj način svaki od nas izražava da je osobno aktivan i zauzet u vjeri Crkve.

Meditirajmo s p. Josipom Freinademetz:

Poslije evanđelja i propovjedi slijedi da svećenik i vjernici ispovijedaju svoju vjeru (vjerovanjem). Ovo je jedan dobar zaključak liturgije riječi i najbolji temelj za svete tajne u koje ulazimo po slavlju.

Molitva vjernika

Opća molitva vjernika je vraćena na II Vatikanskom Koncilu. Bila je dio »nucleo primitivo/ jezgra prve Crkve» euharistijskog slavlja. Još sv. Justin u drugom stoljeću poslije Krista, koji je autor opisa euharistijskog slavlja, spominjući tu molitvu piše:

Zatim ustajemo na noge svi skupa i upućujemo nebu molitve za nas, same za sve one koji žive na svijetu da postanemo dostojni i dobri ljudi i održavatelji Božjih Zapovjedi i tako zaslužimo vječno spasenje.

Općom molitvom vjernika kršćanska zajednica prakticira svoju svećeničku službu. Predstavljajući se pred Bogom postaje posrednica brige za ljudske potrebe. Posredništvo ovisi od našeg pogleda na Crkvu i na svijet gdje mi ispovijedamo svoju solidarnost s drugima. Osjećamo se ujedinjeni s Crkvom i sa čovječanstvom. Opća molitva vjernika tako pomaže prevladavanju našega egoizma.

U artikulaciji posredništva važe opće norme. Zagovornička molitva mora biti kratka i upućena Bogu, a ne upućena propovijed ili nagovor prisutnima. U liturgijskom programu prije svega stoje predviđene četiri potrebe: Crkva i njene potrebe; upravitelji da upravljaju dobro narodima; za one u teškoćama; za župne zajednice. U župnim slavljima – prva pričest. Krizma, vjenčanje, pogreb – kao i ono u raznim potrebama. Molitve su uvijek upravljene Bogu.

U općoj molitvi vjernika ostajemo vjerni i prihvaćamo odgovornost prema Crkvi i svijetu. Pokazujemo – kako kaže II Vatikanski Koncil u pastoralnoj Konstituciji o Crkvi u današnjem svijetu da osjećamo usko jedinstvo sa ljudskom obitelji i tako suosjećamo s patnjom u svijetu, prije svega sa siromasima, progonjenima i zaboravljenima.

Meditirajmo s p. Josipom Freinademetz:

Vjeruj, da su i tvoje molitve pojačane u ime i po smrti našeg Gospodina Isusa Krista koji je rekao: «Zaista, Zaista vam kažem, ako nešto zatražite od Oca u moje ime, on će vam dati» (Iv 16,23).

Mnogi nazivi euharistije

Slavlje koje obično zovemo «Sveta Misa» ili «Euharistijsko slavlje» ima mnogo imena; i faktički su različiti «nazivi», kojima mi definiramo tajnu ili misterij. Dubinu žrtve u ovom sakramentu izražava se različitim definicijama, koje na razne načine stavljaju posebne naglaske.

U mnogom slučajevima govorimo o Svetoj Misi. Ovo ime proizlazi faktički, jer ovo slavlje završava s riječima: » Ite, Missa est» ili hrvatski «Idi te u miru» što u originalu jednostavno konstatira završetak Mise. Završetak je uvijek povezan s pozivom kršćana da šire kršćansku riječ; zato nas riječ «Misa» podsjeća na našu kršćansku misiju.

Riječ «Euharistija» proizlazi od grčkoga i znači »zahvaljivanje». Sam Isus, na zadnjoj večeri, je «zahvaljivao» Nebeskom Ocu za Njegove darove (Mt 26,27). Po slavlju se ujedinjemo u zahvaljivanju upućenom Ocu po Isusu Kristu, za njegova velika djela: za stvaranje, otkupljenje, uskrsnuće, posvećenje. Termin u isto vrijeme označava i «blagoslov», jer slavlje podsjeća na hebrejske blagoslove koji su - u svojoj povijesti proklamirali djela Božja.

Prvi kršćani su definirali svoje euharistijske susrete s riječju «dijeljenje kruha» (Dj 2,42). Mnoge denominacije drže da je u hebrejskoj tradiciji dijeljenje kruha, s nekim bio jedan svečani čin; Isus ga je, tako se može reći, dopunio kad je kod umnažanja kruha, kao i na Posljednjoj Večeri presjedajući večeri, blagoslovio kruh i podijelio ga (usp.Mt 14,19; 26,26; 1 Kor 11,24). U ovom djelu u ovoj gesti tipičnoj za Isusa, učenici

su ga poznali u Emausu, poslije njegovog uskrsnuća (usp. Lk 24, 13-35).

Sveti Pavao tumači zašto se ovo slavlje «Gospodnja večera» (Kor 11,20), tretira kao večera koju je Isus slavio sa svojim Učenicima prije svoje žrtve na križu. Tretira se kao anticipiranje, predokus one Jaganjčeve svadbene gozbe u nebeskom Jeruzalemu, opisane od sv. Ivana u Apokalipsi, Otkrivenju (usp. Otk 19,9).

Naziv «Spomen Muke i uskrsnuća Gospodnjega» i «Sveta žrtva» podsjećaju da je slavljenje bilo prisutno i u žrtvi Krista Otkupitelja. Isto značenje ima koncept «Sveta Misna žrtva», «Žrtva slave» (Hb 13,15; usp. Ps 116, 13-17), «Duhovna žrtva» (usp. 1 Pt 2,5), «Čista žrtva» (usp. Mal 1,11), jer je u njoj žrtva koja nadilazi sve žrtve Starog Zavjeta.

Često se spominje i naziv «oltarski Sakrament.» Euharistijsko slavlje ima jednu posebnu vezu s oltarem, jer se na oltaru odvija. Govori se također i o «Presvetom Sakramentu», jer je euharistija najuzvišeniji Sakrament.

Riječ «Pričest» izražava jedinstvo s Bogom koje se ostvaruje u ovom Sakramentu u kojem postajemo dio njegovog tijela i njegove krvi, dakle «možemo biti jedno tijelo» (usp. 1Kor 10,16-17).

Meditirajmo s p. Josipom Freinademetz:

Oltarska žrtva je jedno neizmjereno more svakog dobra i najveći Božji misterij, ljudski jezik ne može naći izraz kojim će na uvjerljiv način izraziti ovo najveće dobro.

Stvorenje pozvano da bude promijenjeno (preobraženo)

Liturgija Euharistijskog slavlja «žrtveno slavlje» počinje s prinošenjem darova: kruh i vino se nose na oltar. Svećenik uzima u svoje ruke kalež i patenu i moli određenu molitvu. Ovo je djelovanje od sebe jako bogato znakovima. Tko slijedi pažljivo i u prihvaćanju otkriva značenje.

Molitva izgovorena od svećenika tumači njene geste: »Blagoslovljen si Gospodine... od tvoje dobrote primismo ovaj kruh... koji ti prinosimo, da postane za nas hrana za život vječni ... i piće spasenja». Ova molitva podsjeća na hebrejski blagoslov prije jela. Sam Isus izgovara istu molitvu kad zahvaljuje za kruh. «Blagoslovljen si Ti, Gospodine naš, stvoritelju neba i zemlje, od Tebe smo primili ovaj kruh, plod zemlje».

U prinošenju darova prepoznajemo da dolaze od Boga komu ih vraćamo. Kruh i vino su također plodovi i rada ruku čovjekijskih, koje prinosimo Bogu. U prinošenju darova kruha i vina izraženo je primanje i davanje. Čovjek daje hvalu Bogu za njegove darove a istovremeno poziva na poštovanje i respekt prema stvorenju. Prinošenje darova izražava kršćansku viziju svih darova. U euharistiji kruh i vino se mijenjaju. Mi kršćani vjerujemo da je sav svemir, stvoreni svijet određen za preobrazbu kako kaže sv. Pavao (usp. 8,18-22). »Sve stvorenje će se osloboditi ropstva i raspadljivosti i sudjelovati u slobodi djece Božje. I stvorenje će učestvovati u životu Uskrsloga».

U pismu «Orijentale lumen/ orijentalno svjetlo» koje govori o važnosti orijentalne, istočne Crkve za opću Crkvu, sv. Otac govori o snazi euharistiskog stvaranja; koji traži jedan istinski odnos sa samim sobom i sa kozmosom, tako često opterećen egoizmom i pohlepom za posjedovanjem. Liturgija otkriva put preobrazbe čovjeka i poziva na respekt euharistijske snage na stvoreni svijet: On je određen da po euharistiji bude uzdignut prema Gospodinu, uz njegovu pashu prisutnu u oltarskoj Žrtvi.

Sa riječima i djelom prinošenja darova želi se izreći transformiranje darova kao čiste žrtve u tijelo i Krv Kristovu. Svijet je sposoban za transformaciju. Na oltaru kruh i vino mijenjaju svoje temeljno značenje, svoju supstanciju: postaju duhovni darovi pretvoreni u tijelo i Krv Kristovu.

Meditirajmo s p. Josipom Freinademetz:

Prinoseći kruh i vino, svećenik prinosi, prikazuje svoje patnje i svoj život. Prinosi sam sebe i ono što ima, kao i sve prisutne i sve stvoreno.

Bratsko dijeljenje

Skupljanje milostinje, za vrijeme prinošenja darova, izražava solidarnost kršćana s drugima.

Ovo skupljanje bilo je prisutno već u drugom stoljeću. Sveti Justijan piše:

Na kraju oni koji imaju viška žele dati prije svega onima koji vjeruju. Ono što se skupi, predaje se onome koji presjeda i on dijeli sirotinji i udovicama ili onima koji su radi bolesti ili drugog razloga u potrebi, također i onima koji su u zatvoru i hodočasnici koji dolaze iz daleka. Jednom riječju svima koji su potrebni pomoći.

Skupljanje darova, milostinje, je još starije. U svome 1 pismu Korinćanima, sv. Pavao spominje milostinju od njega organizirana u kršćanskim zajednicama u poganskom svijetu za Crkvu koja je u Jeruzalemu. On je dao slijedeće upute:

Što se tiče skupljanja milostinje u korist braće, činite i vi kako sam uputio i Crkvu u Galiciji. Svaki prvi dan u tjednu neka svaki stavi na stranu ono što je srcem odlučio, da se ne skuplja samo kad ja dođem (1 Kor 16,1-2).

Ova milostinja, kako je i on sam tumačio, potaknut je primjerom Krista, koji je postao siromahom da bi otkupio bogate (Kor 8,9).

U našim crkvama milostinja se skuplja nedjeljama. Ove milostinje, u novcu prije svega, upotrebljavaju se za potrebe župe, i određene dane i za potrebe u biskupiji ili za potrebe opće Crkve.

Neki sveci su vidjeli jedan direktan odnos srca prema tijelu Kristovu i ljubavi prema siromasima. Sveti Ivan Krizostom, biskup Konstatinopolisa, u četvrtom stoljeću je otkrio da su neke osobe davale puno novca za uljepšavanje crkava, ali su neosjetljivi na potrebe siromaha. Piše ovako:

Ako si ti zauzet za ljepotu liturgije, otvorit ćeš svoje srce prema bratu koji trpi, jer je on jedan živi hram, mnogo savršeniji od jedne kamene zgrade. Bog nema potrebu za zlatnim kaležima, nego za zlatnim dušama.

Meditirajmo s p. Josipom Freinademetz:

Svećeniče, ne zaboravi staviti na patenu, skupa s hostijom, također i svoje srce i ono od svih prisutnih vjernika. Kao što će kruh biti pretvoren u Tijelo Kristovo, također i njegovo srce i ono od vjernika sviju će biti pretvoreno u Kristovo po ljubavi i imitiranju.

Molitva prinošenja i posvećivanja darova

Završetak prinošenja darova je sastavljen od takozvane «orazione sulle offerte – molitve iznad darova», od dva dijela; od jednog poziva na molitvu, i drugog, koji zaista moli za darove. Svećenik poziva na molitvu s riječima koje svi poznaju: «Molite braćo i sestre da moja i vaša žrtva bude ugodna Bogu svemogućemu». I odgovor je također propisan: »Primio Gospodin žrtvu iz tvojih ruku na hvalu i slavu svojega imena, na korist nama i čitavoj Svetoj Crkvi». Ova kratka molitva je jako važna prije svega jer sadrži molitve koji karakteriziraju Euharistiju: U liturgiji se ispunja djelo otkupljenja čovjeka i slave Božje.

Poslije poziva na molitve, slijedi molitva nad darovima. Ponekad se spomene slavlje koje se u tom momentu slavi. Na slavlje presvetoga Trojstva, na primjer, molitva kaže: «Pozivamo tvoje ime, Gospodine, nad ovim darovima koje ti prinosimo, promjeni sve nas u jednu žrtvu svetu tebi ugodnu». Zatim molimo Boga da primi darove koje smo pripremili; kažemo jasno da ovi darovi simboliziraju nakanu da mi želimo darovati sami sebe i molimo da nas primi. Ova molitva izražava tajnu Slavlja Presvetog Trojstva. Zatim mi tražimo da pripadamo Bogu u vječnosti i budemo dionici zajedništva Presvetoga Trojstva. Na Misi na čast Duha Svetoga molitva nad darovima ima neke koncepte koji su izraženi prije ili poslije pretvorbe. Molitva za djelovanje Duha Svetoga glasi: «Gospodine, Isuse Kriste posveti naše darove po izlivanju tvoga Duha». Također u ovom slučaju molimo Boga da primi i posveti darove i da naša srca očisti i posveti.

Često molitva iznad darova označuje prelazak od prinošenja darova do darova s kojima se slavi vlastita istinska Euharistija, koja se izražava po riječima: «Svemogućí Bože, od tvoje darežljivosti primili smo ovaj kruh i vino, koji Ti prinosimo, da bi postalo za nas hrana za vječni život».

Meditirajmo s p. Josipom Freinademetz:

Tvoj život neka bude neprekidna žrtva. Izražaj riječi svetog Pavla: Prinesite svoja tijela kao žrtvu živu i svetu Bogu ugodnu (usp. Rim 12,1). «Oče sveti, prinosimo ti ovu ostiju da bude pretvorena u tijelo Kristovo i prinosim Ti svoje srce da postane pretvoreno u ljubav za tebe.

Euharistijska molitva: centar i kulminacija Svete Mise

Euharistijska Molitva je onaj dio Mise koji počinje s predslavljenjem koje poziva vjernike: »Gore Srca...Zahvaljujemo Gospodinu Bogu našem» i koji završava sa svečanim slavljenjem Boga (Doksologia) «Po Kristu i s Kristom i u Kristu...». U Euharistijskoj molitvi slavlje ide prema svome cilju i kulminaciji.

Razne molitve ovog djela slijede jedan precizan red, tako da su se u prošlosti zvale «Canone / red za milosno djelovanje». Euharistijska Molitva je jedna jako kratka molitva, baš zbog ovog posebnog elementa zaslužuje našu posebnu pažnju.

Među najvažnijim elementima Euharistijske molitve prije svega ulaze zahvaljivanje koje nalazi svoj izražaj u prefaciji. U ime Božjeg naroda svećenik daje slavu Bogu Ocu, i zahvaljuje za njegovo djelo spasenja. U ovoj pjesmi slave vjernici se povezuju s anđeoskim korovima, pjevajući ili recitirajući «Svet, svet, svet».

Zatim slijedi molitva koja zaziva Duha Svetoga, da posveti prinesene darove da postanu tijelo i krv Gospodina našega Isusa Krista, čista žrtva, uzrok spasenja onima koji će ga primiti u svetoj Pričesti.

Ova molitva slijedi biblijsko pripovijedanje utemeljenje Euharistije od samog Isusa na Posljednjoj Večeri (Mt 26,26-28; Mr 14,22-24; (1 Kor 11,23-25). Vjernici su uvijek gledali na ovaj dio Mise, posebno kad dođe podizanje hostije, kao jedan uzvišen značajan momenat, prateći ga dubokom tišinom (koji

bi prekinulo samo zvonce).

Odmah nakon posvete dolaze druge molitve. Prva, govori i podsjeća na muku, uskrsnuće i uzašašće u nebo Isusa Krista. Zatim slijedi molitva nad žrtvom, u kojoj Crkva prinosi Bogu čistu žrtvu, Isusa Krista.

Tako Crkva neprestano moli Duha Svetoga da silno preobrazi vjernike. Zatim sijede molitve za žive i pokojne; na ovaj način se želi istaknuti jedinstvo živi s mrtvima u euharistijskom slavlju.

Euharistijsku molitvu izgovara samo svećenik celebrant. Zajednica vjernika izražava svoju suglasnost u najvažnijim točkama: Odmah poslije pretvorbe s riječima «Tvoju smrt Gospodine naviještamo...» i poslije velike zahvalne molitve »Po Kristu i s Kristom i u Kristu...» sa Amen vjernika.

Meditirajmo s p. Josipom Freinademetz:

Ako postoji jedna molitva nadahnuta Duhom Svetim, onda je to bez sumnje, Kanon mise; jedna molitva puna snage i jedinstva s Duhom i koja u isto vrijeme, izražava čudesnu jednostavnost stila.

Trinaest izabrani euharistijskih molitava

Trinaest je razni tekstova koji su mogli biti upotrijebljeni u Misnom slavlju kao Euharistijske molitve. Oni su bili također nazivani Kanoni, od latinskog «Canon» (regula, norma)

U Rimskom misalu su četiri Euharistijske molitve, koje respektiraju tradiciju Crkve, iako su s različitim naglascima. Najprije je bio definiran rimski kanon, zatim se tretira kao jedna molitva rimske Crkve. U toj molitvi su spomenuti mnogi sveci, koji su bili štovani u Rimu. Druga, naprotiv stavlja naglasak na Kristovoj figuri, dok treća posebno naglašava žrtveni aspekt. Četvrta je faktičkih karakterizirana da, iako u kratkim crtama opisuje povijest spasenja. Podsjeća na momenat stvaranja svijeta, izvođenja naroda iz Egipatskog ropstva kroz pustinju u obećanu zemlju, Kristovo otkupljenje, silazak Duha Svetoga na Duhove (Dominica Pentakost) Pedeseticu i završava s jednim pogledom na svršetak svijeta.

U vrijeme se pojavila jaka želja da molitva čini odraz problema aktualnog vremena. Tako u raznim slučajevima su bile unesene nove molitve, kao na primjer dvije Euharistijske Molitve izmirenja u jubilarnoj svetoj godini 1975.

U drugim posebnim slučajevima mogle su se upotrijebiti druge četiri Euharistijske Molitve posvećene slijedećim temama:» Crkva u hodu prema jedinstvu», Bog vodi svoju Crkvu», «Isus naš život», «Isus je primjer ljubavi». U ovim molitvama su bile predstavljene teme aktualne kao jedinstvo Crkve, vjera u Boga koji drži u svojim rukama povijest koji daje Isusa kao put premošćenja, i na kraju primjer solidarnosti Isusa s nama.

U Misama za djecu je izražena posebna težnja jedinstva crkve. Za ovo slavlje postoje tri Euharistijske Molitve koje izražavaju misterij vjere u jednostavnom i razumljivom jeziku. Poslije jedne Mise, u kojoj je bila uzeta jedna Euharistijska Molitva za djecu, jedna gospođa mi reče: »Tekstovi nisu bili nezreli, nego bogati zrelošću«. U ovim molitvama su stavljene brojne proklamacije, klicanje, da bi djeca bila povučena u slavljenje.

Koju ćemo euharistijsku molitvu uzeti zavisi od Biblijskih čitanja u Misi, ali i od okolnosti pod kojima se slavi Euharistija.

Meditirajmo s p. Josipom Freinademetz:

Trebamo moliti da se Bog koji daje znanje malenima udostoji otvoriti nam oči na način da možemo uživati u čudesnom misteriju koji izlazi iz Euharistije bar kap po kap.

Zajednica nastavlja zahvaljivanje Isusu Kristu

Sama riječ Euharistija, koja dolazi od grčkoga, kaže da je slavlje jedno zahvaljivanje.

Euharistijskim slavljem je izražena forma zahvaljivanja. U izvještaju utemeljenja Euharistije na Posljednjoj Večeri kaže se jednostavno «Isus dade hvalu». Iznosi to da je Isus – po «beraka» hebrejsko zahvaljivanje - zahvaljivao Bogu za Njegova djela: stvaranja, izabranja Božjeg Naroda, njegovog vodstva u povijesti. S ovom molitvom zahvaljivanja Isus se stavlja u hebrejsku kulturu, koja je kultura zahvaljivanja. Od Isusovog vremena na početku i na kraju svakog jela citira se jedan blagoslov, jedna molitva zahvaljivanja. Jedna hebrejska studija iz XII stoljeća piše:

S blagoslovom, s molitvom zahvaljivanja za stolom, uživanje je poduplano jer smo pozvani za Božji stol, Gozbu Jaganjčevu.

Zahvalnost i zahvaljivanje su osnova ljudskosti našeg bića. Ako samo malo pogledamo naš život, vidjet ćemo koliko smo obdareni. Zajednica oko stola Gospodnjeg je jedna zajednica molitve i u takvoj zajednici mi nastavljamo zahvaljivati Isusu. U Euharistiji smo ujedinjeni u Kristu koji zahvaljuje i slavi; On i nama daje prave riječi za naše zahvaljivanje. Po Kristu Crkva može prinijeti žrtvu slave i zahvale Bogu za sve što je stvorio i dao čovjeku; dobrotu, ljepotu i istinu.

Zahvaljivanje je dio čovjeka. Ustrajnost u zahvaljivanju može nas očuvati od opasnosti. Tko poznaje Boga i slavi ga, neće se smatrati mjerodavnim za sve stvari. Ako usvojimo jednu kulturu zahvaljivanja Bogu, činimo time jednu uslugu

prema narodu. Ako ljudi zaborave dobro primljeno od Boga može se potvrditi ono što je sv. Pavao rekao poganima u svoje vrijeme: Oni, (pogani), iako upознаše Boga, nisu mu dali slavu, i ne zahvališe mu kao Bogu (Rim 1,12).

Euharistijsko slavlje nije privatna stvar, niti je djelo jedne grupe; ono je slavlje-službeno zahvaljivanje Crkve. Može biti, bez sumnje, obilježeno jednom posebnom prilikom slavlje svete Mise s različitim grupama, da prisutni steknu što dublje iskustvo vjere. Za vjerski život je obavezno prisustvovanje nedjeljnoj misi u župnoj zajednici.

Meditirajmo s p. Josipom Freinademetz:

Kanonske molitve su imitacija Kristove molitve koji je cio život molio; Umro je moleći i postao spasitelj Svijeta moleći. Isus je zahvaljivao za sva dobra, koja proizlaze iz žrtve na Križu i oltaru, dati čovječanstvu i stvorenju u svijetu za njegovo konzumiranje. Iznad svega zahvaljujmo za svetu Euharistiju.

Zahvalnost preplavljuje slavljeničku zajednicu

Predslovlje predstavlja Euharistijsku molitvu. Vjernici se dižu na noge izražavajući tako svoj duboki respekt, strahopoštovanje prema onome što se događa.

Predslovlje počinje s riječju: «Gospodin s Vama». Izražaj koji ovdje ima posebno značenje, piše Balthazar Fischer kao da svećenik želi reći: Bog osobno želi ući u ovaj susret, da bi bio nama subrat i svećenik, kao žrtvena hostija, kao janje žrtveno, kao onaj koji nas hrani. Zatim slijedi poziv na zahvalnost: »Zahvalimo Gospodinu Bogu našem«. Vjernici potvrđujući odgovaraju: »Dostojno je i pravedno«. Ovo proklamiranje ima jednu dugu tradiciju u hebrejizmu kao i u grčkoj kulturi toga vremena. Bila je to jedna formula u hebrejskoj jutarnjoj molitvi. Na političkim skupovima građani su davali svoj pristanak s takvim i sličnim riječima. U svetoj Misi vjernici kažu «dostojno je i pravedno» izražavaju svoje uvjerenje da je Euharistija slavlje unutar zajednice a ne samo samog svećenika. I svećenik podvlači važnost zahvaljivanja po drugi puta govoreći: «Uistinu je dostojno i pravedno ... zahvaljivati Tebi, Oče, svemogući Bože».

Ovaj dijalog je kao intonacija koja disponira skup na djelo uspješne Mise, gdje vjernici bivaju pozvani da podignu Bogu svoja srca, koji je prisutan u njihovoj sredini. Vjernici su ponovno pozvani da izraze svoju zahvalnost. Na taj način postaju molitvena zajednica koja slavi svoga Gospodina.

Centralna tema predslovlja je zahvalnost za velika djela Gospodnja. Zahvaljujemo jer je Bog blagoslovio svoje stvorenje

i okružio ga svojim svjetlom, po poslanju Isusa Krista kao Spasitelja i Otkupitelja, jer je poslao Duha Svetoga.

Na velike blagdane, kao Uskrs, Duhovi ili Božić, u raznim liturgijskim vremenima, Predslovlje izražava zahvalnost za tajnu spasenja tih dana slavljenja. Na blagdan Sviju Sveti zahvaljujemo Bogu jer on radi po svojim svecima.

Prefacija, Predslovlje završava s jednim pozivom anđelima: naša zahvala se ujedinjuje s onom od anđela i arkandela, tako da liturgija koju mi slavimo na zemlji spaja nebo i zemlju.

Meditirajmo s p. Josipom Freinademetz:

Svećenik se priprema kao drugi Mojsije da uzide na Goru Gospodnju da bi razgovarao s Bogom. Zato poziva narod na molitvu. Prefacijska pjesma je kao jedna osvijetljena vrata koja se otvaraju da bi se približili Jaganjčevom Tronu (Prijestolju) ubijenom, žrtvovano i posvećenom na oltaru.

Strahopoštovanje pred Božjom svetošću

U prefaciji, dok zahvaljujemo Bogu Ocu za sva njegova djela u korist čovjeka, i vodi od Svet prepoznavanju velike Božje Svetosti. «Svet» ovo je proklamiranje Bogu, svet je ugrađen u jednu veliku varijantu svečane sakralne, svete glazbe.

Riječi »Svet, svet, svet« dolaze iz Biblije; koje je primio prorok Izaija. Kad je Izaija primio proročki poziv, imao je jednu viziju: Vidio je Boga «sjedeći visoko na svome tronu i slavljenog od anđela koji su klicali:

„Svet, svet, svet je Gospodin Bog nad vojskama! Puna je zemlja slave njegove! Od gromovna glasa onih koji klicahu stresoš se do vratnici na pragovima, a Dom se napuni dimom „(Iz 6, 3-4).

Izaija tumači potres zemlje i dim, koji su pratili njegovu viziju, kao jedan znak Božje prisutnosti.

Proklamiranje, «svet, svet, svet» slijede riječi : «Osana u visini. Blagoslovljen onaj koji dolazi u ime Gospodnje. „Osana u visini“. Također i riječ «Osana» dolazi od hebrejskog. U originalu znači «Slava! Pomoć!» (usp. O Bože, spasenje nam daj! O Bože, sreću nam daj! Već u slavlju hebrejskog naroda daje se slavu Bogu koji pomaže. Evanđelist Matej u opisivanju ulaska u Jeruzalem izvještava da je narod upravo ovakve pohvale uzvikivao Isusu «Osana, Sinu Davidovu!»

Isus ulazi u hram ne kao jedan hodočasnik među tolikima nego kao uzvišeni kralj, koji dolazi donijeti mir (Mk 11,9-10). On jaši na magaretu, ne na borbenom konju, jer Isusu odgovara

da se vidi da dolazi jedan ponizni, kralj, kojega su proroci navijestili: »Jedan mironosni kralj dolazi u svetište na Sionu, jašući na magaretu«. Kao kad hodočasnici dolaze u hram, a svećenik ih pozdravlja (Ps 118,26 «Blagoslovljen koji dolazi u ime Gospodnje! Blagoslivljamo vas iz doma Gospodnjega Bog je Gospodar koji nas obasjava!») Nadajući da će njihove molitve biti uslišane, i težnja za obnovom Davidovog kraljestva, tako je evo Isus pozdravljen u liturgijskom susretu.

Kad u sv. Misi našim činom proklamirane riječi koje je narod uputio Isusu, dok je ovaj ulazio u Jeruzalem, izražavamo volju da prođemo u svom životu i u euharistijskom slavlju isti put patnje i uskrsnuća pređen od Isusa.

Sa «Svet», sa «Osana» potvrđujemo iščekivanje prolaska Gospodnjeg u stvarnim euharistijskim prilikama.

Meditirajmo s p. Josipom Freinademetz:

Serafini slave Boga s tri puta Svet, koji je neograničeno svet, jedno more svetosti, aludirajući najviše na misterij presvetog Trojstva. Bog je sama svetost i izvor svake svetosti. Od ovog izvora dolazi svaka svetost anđela i ljudi.

Što je važno za Isusa Krista

Isus je uzlazio u Jeruzalem na proslavu Pashe i da blaguje sa svojim učenicima Pashalnu večeru. Blagdan Pashe u orginalu je bio obiteljski blagdan kad se zahvaljivalo Bogu za izbavljenje iz egipatskoga ropstva. Od ovog slavlja kasnije se postepeno razvilo jedno sveto slavlje povezano s hodočašćem u hram.

Isus je učinio da njegova večera bude oproštajna. Ona je počela kao jedan obični hebrejski ritual Pashalne večere. Na Posljednjoj Večeri Isus je naglasio tri stvari one kojima je uvijek davao važnost za svoga života: Želju da blaguje s njima, važnost davanja i darivanja, važnost jedne zajednice koja skupa moli.

Za Isusa je bilo prije svega važan suživot. Za vrijeme Posljednje Večere Isus je ugostitelj a učenici su ugošćeni.

Dvanaest učenika je slika dvanaest Izraelskih plemena, to je sav narod kojemu je Isus donio spasenje. Može se reći da je u ovo posebno vrijeme Isus ostao vjeran svom biti skupa u blagovanju. Ovo zajedništvo življeno za vrijeme zemaljskoga života treba dati prisutnima poruku budućeg blaženstva koje je Isus iznio također i u paraboli viđenje gozbe u perspektivi vječnog blaženstva (Mt 22,1-14; Lk 14,15-24).

Na Posljednjoj Večeri Isus je želio naglasiti da je i ovo iskustvo davanja i primanja važno za ljude. Još jedno on naglašava što je često smatrao važnim u svome životu: Biti za druge. On se sam darovao ljudima na mnogo načina, posebno u svojoj disponiranosti na služenje. Da bi prenio svoju poruku ne

služi se prvo čudesima ili argumentima: Po simbolima -kruha i vina – postao je vidljiv njegov dar ljudima samog sebe. Što je tretirano kao jedan dar koji pokazuje Isusovu gestu: dijeliti kruh ili kalež su geste darivanja.

Za vrijeme Posljednje Večere Isus cijeni samo jednu stvar: ostati skupa i moliti. I ovo odgovara Isusovoj želji koji uvijek razgovara s Ocem. Tako Isus postiže ono što je uvijek u svom životu smatrao važnim i daruje učenicima, a i nama, kao jedan neprekidni dar.

Meditirajmo s p. Josipom Freinademetz:

Svećenik je Kristov pomoćnik, delegat Crkve,. Kao delegat Crkve moli da svemoguća Božja snaga pretvori darove u Tijelo Kristovo.

Izveštaj ustanovljenja Euharistije

Izviještaj ustanovljenja Euharistije na Posljednjoj Večeri i riječi koje je Isus Izgovorio u ovim okolnostima su važni dijelovi Euharistijske molitve. Svečane Isusove riječi su izgovorene iznad kruha i vina.

Izveštaj ustanovljenja Euharistije na Posljednjoj Večeri nalazi se u sva tri prva evanđelja, u onom po Mateju, Marku i Luki. Također i sv. Pavao u svom prvom pismu Korinćanima govori o ustanovljenju Euharistije.

«Ja sam, uistinu, primio od Gospodina ono što sam vam i predao: Gospodin one noći, u kojoj bijaše izdan, uze kruh te zahvali, razlomi ga i reče: »Ovo je tijelo moje koje se predaje za vas, ovo činite na moju uspomenu!« Isto tako uze i kalež, poslije večere, te reče: «Ovo je kalež Novi Savez u mojoj Krvi. Ovo činite svaki put kad god pijete, na moju uspomenu!» (1 Kor 11,23-25).

Ivan Evanđelist opisujući Posljednju Večeru, ne govori ništa o ustanovljenju Euharistije. On je opisao veliki Euharistijski Isusov govor u Sinagogi u Kafarnaumu, u kojem potvrđuje da je on za ljude Kruh Života (Iv 6,22-59). Tekstovi pretvorbe koji se danas upotrebljavaju u Svetoj Misi su elementi iz Biblijskih izvještaja.

Izveštaj ustanovljenja Euharistije počinje s jednim vremenskim znakom: » Uoči svoje muke«. U nastavku su opisani samo najvažniji elementi Posljednje Večere. Isus posebno naglašava dva elementa hebrejske večere. On, kao svaki dobar otac u hebrejskoj obitelji, počinje s uzimanjem kruha izgovarajući formulu zahvalnosti i blagoslova. Zatim

lomi kruh i daje ga učenicima. S ovim Isus počinje jednu novu gestu. Riječima: »uzmite, ovo je moje tijelo» Isus daje učenicima sam sebe, svoju osobu. U izvještaju blagoslivljanja vina slijedi uistinu jedan jasan znak vremena: »Poslije Večere». U hebrejskoj večeri susrećemo jedan svečani blagoslov iznad čaše, kaleža vina. Isus blagoslivlja kalež i kruh, unosi jedan novi elemenat govoreći: «Ovo je kalež moje krvi, za novi i vječni savez, koja se proljeva kao znak za oprostjenje grijeha». Isus daruje svoju sv. Krv i svoj život za novi Savez između Boga i ljudi. Kao u Starom Zavjetu uspostavljen je savez s Bogom po krvi životinja prolivene na brdu Sinaju (usp. Izl.19). Tako je bio ustanovljen jedan novi savez s Bogom i čovječanstvom po krvi Kristovoj koji oduzima grijeha.

Izvještaj o ustanovljenju Euharistije s jednom poukom savjetuje učenike što da to čine na njegov spomen: »Ovo činite na moj spomen».Učenici su bili suočeni s jednim pitanjem kako će se nastaviti ovo zajedništvo s Isusom. Svaki puta kad učenici budu slavili ovu uspomenu ne Gospodina. Gospodin će biti s njima. Crkva je od početka bila vjerna ovoj Isusovoj želji. Kršćani se sastaju «prvi dan u tjednu», na dan Isusova uskrsnuća, da bi «Dijelili kruh» (Dj 20,7).

Meditirajmo s p. Josipom Freinademetz:

«Ovo je moje Tijelo, ovo je kalež krvi moje»: tako duboki misterij, tajna, riječi tako važne! Ovoj se tajni vječno klanjaju anđeli i serafini. A ti, smrtni čovječe, zastani u strahopoštovanju i prekrij svoje lice.

Euharistijska gozba sa Isusom

Od II Vatikanskoga Koncila mjesto oltara je promijenjeno. Oltar je u centru prezbiterija, svetišta, tako oltar odražava centar zajednice. Svećenik stoji iza oltara licem okrenutim prema vjernicima. Ova promjena u našim crkvama želi jasno izraziti stajalište da je Euharistija suživljena gozba, zajedničko slavlje. Svi smo ujedinjeni oko oltara i došli smo svi da se nahranimo tijelom i krvlju Kristovom.

Isus je svjesno izabrao Euharistijsko slavlje kao znak svoje prisutnosti. Kad se sastanemo oko oltara Gospodnjega, nastavljammo dijeliti hranu kao što je Isus Krist sam činio kroz svoj zemaljski život. Oko njega su se okupljale osobe. Slika jednog jela nam govori da se Bog zanima za ljude, koji od njega proizlaze. Za ljude je uvijek znak radosti naći se s nekim za stolom. Po svojim slavljinama Isus je navijestio da je Bog pripremio jednu svadbenu gozbu, jednu za posljednje slavlje. Isus je sabrao također i carinike i grešnike, i ovi su znali da nisu odstranjeni.

U Euharistijskim slavljinama Isus je i danas prisutan kao i za vrijeme zemaljskog života kad ju je ustanovio na Posljednjoj Večeri. Ovo je jedan pregled u povijest ali i novi početak, jer u Euharistiji slavimo Uskršnuće. Kako se je Isus ukazao dvojici učenika na putu za Emaus i kako im je tumačio pisma i kako su ga prepoznali po lomljenju kruha. Tako u Euharistijskom slavlju On uskršava među nama (Lk 24, 13-35). Svako Euharistijsko slavlje je jedan savez sa Uskrslim.

Euharistija je često definirana kao «Kruh nebeski» kojim se hranimo, ona nam je dana da participiramo od vječnog života, po Isusovim riječima: »Tko jede moje tijelo i pije moju krv ima život vječni i ja ću ga uskrisiti u posljednji dan» (Iv.5,4),

Meditirajmo s p. Josipom Freinademetz:

Uzrok radi kojega nas Bog poziva na banket, gozbu su slijedeći: Adam je odbacio stablo života i pojeo stablo smrti. Zato drugi Adam, Krist diže do neba crkvu, drvo života. Sveti križ poziva sve vjernike na svetu gozbu da se nahrane za život vječni.

Pogled u budućnost

Euharistija je putokaz-hrana za naš put prema cilju. Euharistijsko slavlje je izražaj nade, koji je dat za zajednički život. Još od Isusova vremena predstavlja anticipiranje vječnoga života. U Bibliji skupa blagovati za jednim stolom je simbol gozbe što čeka svršetak u radosti vječnog blaženstva. Hrana blagovana skupa s Isusom bila je anticipacija, predokus vječnog slavlja navještenog od proroka, svadbena gozba u nebu, novo zajedništvo između Boga i čovječanstva.

Ova nada karakterizira i Isusovu Posljednju Večeru. On sam je vidio svoju smrt kao predvodnicu svjetla u Božjem Kraljevstvu: »Zaista vam kažem da ja neću više piti vinova ploda do dana kad ću ga ponovno piti u Božjem Kraljevstvu» (Mk 14,25).

U Euharistiji se sjećamo Isusove smrti i uskrsnuća, slavimo sigurnost Isusove pobjede koji sam sebe žrtvuje: U Euharistiji Sam uskrsli je s nama. Zato Euharistija ima jedan Pashalni karakter: Isus je znak obećanja i nade jednog novog stvorenja oslobođena od svakog ropstva. U njemu se pokazuje i anticipira ono što će imati u budućnosti, kad će Bog biti «sve u svima» (1 Kor 15,28).

U Euharistiji primamo garanciju tjelesnog uskrsnuća na kraju svijeta: Ova garancija budućeg uskrsnuća proizlazi od toga što je tijelo Sina čovječjega dano za hranu, te je njegovo tijelo na proslavljen način u uskrsnuću. S Euharistijom se ujedinjuje, tako reći, «tajna» uskrsnuća. Zato sv. Ignacije Antijohiski definira Euharistijski kruh «Lijek za nemoralnost, protuotrov protiv smrti» (Ivan Pavao II).

Posebno u velikom opisu Euharistije u Kafarnaumu opisanom u Evanđelju sv. Ivana, najavljuje se na kakvu nadu su pozvani oni koji jedu taj kruh. Tko jede euharistijski Kruh ima već sad život vječni i uskrsnut će u posljednji dan (Usp. Iv 5,54).

Euharistija je više nego manna u Starom Zavjetu – duhovna hrana Božjeg naroda (Usp. 1 Kor 10,3-4). Manna u pustinji bila je samo jedno anticipacija Božjeg kruha, koji daje život svijetu (usp. Iv 6,33). Jer tko jede ovaj kruh, živjeti će vječno (usp. Iv 6,49-50.58).

Katekizam katoličke crkve kaže ovako:

Pošto je Krist došao u ovaj svijet od Oca, u Euharistiji se daje zalog buduće slave pred njim. Sudjelovanje u svetoj žrtvi se indentificira sa njegovim srcem, jača naše snage na hodočašću u ovom životu, čini da želimo život vječni i već se ujedinjuje s Crkvom u Nebu, sa presvetom Djevicom Marijom i Svima Svetima.

Naš utisak Euharistije kao slavlja nade, iskusimo odmah poslije pretvorbe, kad proklamiramo «Tajna vjere» odgovaramo: «Tvoju smrt Gospodine naviještamo, tvoje uskrsnuće slavimo, i tvoj slavni dolazak iščekujemo» (usp. 1 Kor 11,26).

Meditirajmo s p. Josipom Freinademetz:

Psalam kaže: «Čaša se moja prelijeva» (usp. Ps 23,5). Čašu mi puniš s duhovnim dobrima u svijetu u kojem ne tražiš više pravednosti u svjetskim stvarima, ali možeš naći samo Krista i to razapeta.

Zaziv duha Svetoga nad kruhom i vinom

Malo prije riječi posvećenja, svećenik izgovara jednu molitvu koja je uzeta iz grčkoga «epiclesi» (od grčkoga, alla lettera: poziv za silazak). Molitva se upućuje Ocu da pošalje svoga Duha tako da učini prisutna Sina. Epikleza je ovdje poziv Trojstvu.

Pretvorba kruha i vina u tijelo i krv Kristovu ne oslanja se na svećeničke riječi i djelo, nego na djelo Duha Svetoga. Samo Božja snaga može posvećivati i pretvarati. Duh Sveti je pozvan da siđe i pretvori darove u tijelo i krv Gospodina našega Isusa Krista. Važnost ovoga zaziva simbolički je naglašena jer svećenik, za vrijeme ove molitve, ispruža ruke iznad darova kruha i vina.

U Bibliji su opisane razne epizode gdje djeluje Duh Sveti. Izvještaj o Bogu i njegovu narodu je izvještaj kako narod kuša Božju snagu zahvaljujući djelu Duha Svetoga. Prorok Ezekijel podsjeća kako je Bog obećao milost Duha Svetoga po kojoj će narod biti obnovljen (Ez 37). Evanđelist Luka iznosi kako je Bog pomazao Isusa iz Nazareta snagom i Duhom Svetim i kako je prošao čineći dobro (usp. 10,38).

Četvrta Euharistijska Molitva izražava dvostruko djelovanje Duha Svetoga. U Sinu Božjemu «koji je postao čovjekom po djelovanju Duha Svetoga i rođen od Djevice Marije», još se kaže: «Otac je poslao Duha Svetoga, prvi dar vjernicima, da usavrši svoje djelo u svijetu i izvede svako posvećenje».

Molitva pozivanja u pomoć Duha Svetoga je nađena i u

druge dvije kršćanske antičke liturgije. U Rimskom kanonu - jedinom koji je bio upotrebljavan prije II Vatikanskoga Koncila – začudo nije se dala velika važnost ovome djelovanju Duha Svetoga. Zatim je unešena i ovo je jedna dobra podloga za ekumenski dijalog. U Grčkim Crkvama naprotiv, epikleza, zaziv Duha Svetoga je centralna važnost. Kad su zbilja riječi pretvorbe sjedinjene sa zazivom Duha Svetoga nad kruhom i vinom, zabilježeno je od jednog srednjovjekovnog teologa: Kruh je posvećen «po Kristovim riječima i po Duhu Svetome».

Meditirajmo s p. Josipom Freinademetz:

*Ti pitaš: Kako može, kruh postati Tijelo Kristovo?
Odgovaram: tako što intervenira Duh Sveti te postaje Tijelo Kristovo. Ovako se tumači, također, zašto su sve molitve prije svete Mise upravljene Duhu Svetom.*

Posvećenje i pretvorba

U Katoličkom katekizmu pretvorba je opisana sa slijedećim riječima: po pretvorbi se događa transformacija (transubstanziazione) kruha i vina u tijelo i krv Isusa Krista.

Riječ «pretvorba» znači učiniti svetim. Kruh i vino su posvećeni tako snažno da su se pretvorili: Kruh u tijelo Kristovo i vino u krv Kristovu. Zato mi govorimo o pretvorbi kruha i vina.

Da bi pojasnili što znači pretvorba, želim posjetiti na razmišljanje Padre Luis Alonso Schokel del Pontifiko Istituto Biblico koji je pisao u svojoj knjižici »Biblijske meditacije o Euharistiji«:

U našem svagdašnjem iskustvu dolazimo do spoznanja o raznim promjenama: voda postaje led, voda zatim postaje para. Mi sami smo po naravi nosioci promjena.

Imamo snagu za promjenu, usporedbu i razvijanje novih formi. Zahvaljujući novoj nauci znamo da se materija može promijeniti u energiju. Dakle ovo nam nije tako strano u našim mislima kako može biti velika promjena i pretvorba.

Govoreći o pretvorbi koja se događa za vrijeme Euharistijskog slavlja podsjećamo se na velike promjene koje sam Bog čini. Da je Sin Božji došao na svijet i postao čovjekom, jedna je od najvećih promjena i puna tajni koje ne možemo ni zamisliti.

Njegova ljudska narav se povezala sa svim stvorenjima i u isto vrijeme stvorenja s Bogom. Biti čovjek, što je Sin Božji prihvatio, i podvrgao se zakonu smrti, je ono po Čemu

je Isus postigao slavu, na posljednjoj preobrazbi. Zahvaljujući uskrsnuću Krist se konačno preobrazio. Energija uskrsloga djeluje na kruh i vino i čine da oni postaju tijelo i krv Kristova. Pretvoreni darovi imaju udjela u uskrsnuću, mijenjaju i preobražavaju svijet.

Gledajući na promjenu i preobrazbu svijeta na tako dubok način, rađa se za nas jedan veliki zadatak. Mnogo puta dobivamo slijedeću konstataciju: Mi kršćani kažemo da je posvećenje, promjena jako važna, ali mi sami ne volimo mijenjati naš način mišljenja i djelovanja. Euharistija je upravo ovaj dar milosti u kojoj mi sami postajemo «djeca Božja» i milost u kojoj se naša Crkva pretvara u jednu zajednicu braće i sestara.

Meditirajmo s p. Josipom Freinademetz:

Pretvorba je korijen, srce, centar i kulminacija sve Mise. Centar sastavljen od svih naših želja najvećem i istinskom svećeniku, izražena je na ove tri: Križ na kojem je zaslužena milost; Oltar gdje se dijeli milost; nebo gdje se okrunjuje milost.

Ispovijedanje vjere u smrt i uskrsnuće Kristovo

Trenutak podizanja hostije i kaleža trenutak je tišine (samo se zvono čuje) što skreće našu pažnju na «dar». Misterij, tajna tišine, Hostija i kalež uspostavljaju odnos sa prisutnima što zovemo «misterij vjere», koji nas poziva na sjećanje da je Euharistija osnova u centru sve naše vjere. Euharistija nije samo jedan misterij vjere nasuprot drugima, nego tajna najveće vjere. Sveti Toma Aquinski – živeći u 13 vijeku je autor liturgijskih tekstova za blagdan Tijelova i druge u «Tantum Ergo» govori o Euharistiji koja kompletira duhovni život vjernika sa svim sakramentima. Martin Luter kaže: »Riječi Posljednje Večere su osnova Evandjelja, sastav cijelog Evandjelja».

Na riječi svećenika, «tajna Vjere», mi odgovaramo sa ispovijedanjem: «Tvoju smrt Gospodine naviještamo, tvoje uskrsnuće slavimo, tvoj slavni dolazak isčekujemo». Ovaj odgovor se oslanja na riječi koje je apostol Pavao pisao Korinćanima:

«Uistinu, svaki put kad jedete ovaj kruh i pijete ovaj kalež navješćujete smrt Gospodnju dok on ne dođe (1 Kor 11,26)».

Korintskim kršćanima trebala je biti uprisutnjena Isusova smrt jer je bilo opasno vidjeti samo čudesa i otkrivenje a ne križ. U momentu kad slavimo Uskrsloga, dok ispovijedamo uskrsnuće, svjedočimo da sa Isusovim uskrsnućem Bog pobjeđuje grijeh i smrt, postajemo ljudi i žene nade koji gledamo prema Kristu a ne prema čovjeku zatvorenom u ovaj zemaljski svijet.

Sa Svetim Tomom Aquinskim možemo dakle moliti:

O oče, bogat ljubavlju, daj mi u vječnosti gledati lice tvoga dragog Sina koji nas nevidljivo prati na ovom svijetu, on koji je Bog i živi i vlada s Tobom u jedinstvu Duha Svetoga, na sve vijeke vjekova Amen

Meditirajmo s p. Josipom Freinademetz:

«Tajna vjere». Kažemo tako jer Euharistija nastavlja s bezbrojnim čudima i beskrajnim tajnama; Tu je sadržana sva dogmatika, moralna teologija i askeza. To je jedan Ocean Božje pravde, jedan ocean ljubavi Božjeg Sina.

Svećenička služba

U Euharistijskom slavlju, kao žrtvi, svi učesnici su aktivni kao svećenici iako na različite načine. U Rimskom kanonu se kaže odmah nakon posvete:

U ovoj žrtvi, o Oče, mi tvoje sluge i tvoj sveti narod slavimo spomen tvoga Sina... i prinosimo čistu žrtvu, svetu i bez mane, sveti kruh vječnoga života i kalež vječnoga spasenja.

Najvažnija služba u Euharistijskom slavlju je svećenička služba Isusa Krista: On sam, Veliki svećenik vječnog novog saveza, prinosi – po svećeničkim rukama – euharistijsku žrtvu.

U poslanici Hebrejima se tumači dostojanstvo Isusa, istinita i trajna veliko-svećenička služba. Još u Starom Zavjetu nailazimo na svećeničku službu, koja je kako iznosi poslanica Hebrejima, bila jedna služba ali još ne proročka. Služili su mnogi svećenici i obred čišćenja se morao često ponavljati.

Tako je veliki svećenik svake godine u velike dane ulazio u najsvetiji dio hrama, u svetište nad svetištima, i poškropio kovčeg saveza sa krvlju žrtvovane životinje. On je prinosio ovu žrtvu za svoje grijeha i za grijeha naroda (Usp. Hb 9,7).

Zatim autor poslanice Hebrejima naviješta da je Isus unio puninu u svećeničku službu: Krist je došao kao veliki svećenik i ušao jednom zauvijek u nebesko svetište sa svojom krvlju i tako dao život i vječno spasenje. Krv Kristova, koju je prinio kao čistu žrtvu, čisti našu savjest od smrtnih djela. Krist je posrednik novog saveza (usp. Heb 9,11-15). Euharistijsko

slavlje, po katoličkoj vjeri, nije jedan novi prinos, nego realna prisutnost žrtve na križu.

Sam Krist je svećenik; On zove ljude u svoju službu da bi se njegova euharistijska služba nastavila, ovo sve posvećuje svećenika. Svećenik je pozvan da djeluje u ime Isusa, ovo je teološki rečeno s izrazom «In persona Christi». Za vrijeme euharistijskog slavlja nije samo svećenik koji djeluje svećenički, i prinosi veliki dar koji je Krist, skupa sa svećenikom. U ovom izlaganju stoje riječi II Vatikanskog Koncila koje kažu:

Kršćani su pozvani na savjesno slavlje Svete Žrtve, na najaktivniji način, i prepustiti se formiranju, i preobrazbi Božjom Riječju za koju dobivaju snagu u blagovanju Tijela Krstova. Oni su pozvani da zahvaljuju Bogu i da prinosе čistu žrtvu ne samo po rukama svećenika, nego skupa s njim. Tako se uče prinositi same sebe.

Meditirajmo s p. Josipom Freinademetz:

Kao Kristov pomoćnik – ne u vlastito ime ili u ime Crkve – svećenik govori kao jedan drugi Krist, navješćujući iste Kristove Riječi koje čine pretvorbu. Krist sam posvećuje, pozvan od Crkve i po ustima svećenika.

Zaziv Duha Svetoga nad zajednicom vjernika

Sa posvetom kruha i vina spasonosno djelovanje u Euharistiji nije još dovršeno, jer i okupljena zajednica treba biti promijenjena; Zato dolazi jedna molitva u kojoj se traži Duh Sveti da se spusti na okupljeni skup. Crkva se treba, kao što izražava treća Euharistijska molitva, preobraziti u «Krista kao samo jedno tijelo i samo jedan duh»; u drugoj Euharistijskoj molitvi moli se da «nas Duh Sveti sve poveže u samo jedno tijelo».

Prva važnija tema ovoga zaziva je biti ujedinjeni među sobom i kao članovi u tijelu. Sv. Pavao piše u prvoj poslanici Korinćanima:

«Uistinu, mi smo svi – bilo Židovi bilo Grci, bilo robovi, bilo slobodni – kršteni jednim Duhom.» (1 Kor. 12,13).

Tako smo mi ujedinjeni u Kristu kao što su udovi ujedinjeni u ljudskom tijelu. U poslanici Efežanima Sveti Pavao podsjeća da svi pripadaju jednom te istom tijelu (usp. Ef 3,6). Originalni grčki tekst još jasnije kaže: Mi smo tijelo Kristovo, mi smo sa tijelom i možemo nastaviti: po Kristovoj krvi mi smo njegovi sljedbenici. Ovako, odmah poslije pretvorbe, mi tražimo da budemo jedno tijelo.

Jedna druga važna misao je da mi, kako je i formulirano u četvrtoj Euharistijskoj molitvi, postajemo «živa žrtva u Kristu, na hvale njegove slave». Nije dosta prinijeti Krista kao žrtvu, pozvani smo da prinesemo također i same sebe. Mi uzimamo dio u Kristovoj žrtvi i prinosimo same sebe. Tako Euharistija postaje također i žrtva Crkve kako je izraženo u Katekizmu Katoličke Crkve:

S Kristom cijela crkva se prinosi i ujedinjuje sa svojom molitvom Ocu za sve ljude. U euharistiji Kristova žrtva postaje također prinos članova njegovog tijela. Život vjernika, njihova hvala, njihove patnje, njihove molitve i njihov rad se povezuje s ovom Kristovim žrtvom.

Naravno, nije dosta samo naša dobra volja, da postanemo uistinu dostojna žrtva Bogu, trebamo biti potpomognuti s Duhom Svetim, tako da postanemo jedna živa žrtva. Mi molimo za ovu preobrazbu. Za nas kao kršćansku zajednicu je važno znati da je Duh Sveti djelotvoran. Naravno da je potrebna za Crkvu organizacija i planiranje, ali crkva je živa jer joj je duša Duh Sveti koji silazi po Euharistijskoj epiklezi. (epikleza - molitva za silazak duha svetoga da pretvori darove u tijelo i krv Kristovo a vjernike u udove tijela Kristova, Crkve.)

Meditirajmo s p. Josipom Freinademetz:

Najsvečanija molitva izgovorena za naše jedinstvo koja je bila izgovorena od jednog Čovjeka bila je ova izgovorena na Posljednjoj Večeri od Isusa prije svoje muke. To je jedna veličanstvena molitva koja je duboka i čista, s osjećajem da može samo Bog i čovjek istinski svećenik može izgovoriti na taj način. Naš spasitelj kroz ovu molitvu tumači od koga, za koga i zašto je žrtvovao svoj život na Križu. Moli za učenike i za sve one koji će na njihovu riječ povjerovati u njega, t.j. za univerzalnu crkvu. Nije li Molitva u misnom kanonu jedan kontinuitet molitve našega velikoga svećenika?

Zajedništvo sa cijelom Crkvom

U Euharistijskoj molitvi spomenuti su sveti i moli se, posreduje, za žive i za mrtve.

«Posredništvo» označava zauzetost, dizati glas, zauzeti se za nekoga. Posredništvom u sv. Misi žele se podsjetiti da je Euharistija slavljena u zajedništvu cijele Crkve – kako one nebeske tako one zemaljske – i da je žrtva prinesena za sve njene članove, kako za žive tako i pokojne. Svi su pozvani da imaju udioništvo u spasenju prinoseći tijelo i krv Kristovu.

Euharistija nije samo slavlje onih sabrani, nego mnogo više, to se tretira kao slavlje univerzalne Crkve koja je dionik. Zato se u slavlju imenuju osobe koje imaju važnost za opću Crkvu kao i za onu lokalnu.

Između svih imenuje se Papa kao znak služenja jedinstvu opće Crkve. Zatim se imenuje Biskup jer upravlja biskupijom. Važnost jedinstva s Biskupom je potvrđena od drugog vijeka poslije Krista. Sveti Ignacije iz Antijohije u pismu svojoj zajednici u Smirni piše:

Slavlje Euharistije je valjano samo ako je slavljeno s biskupovim izaslanikom, svećenikom od njega zaređenim ili sa samim Biskupom.

Zatim slijedi imenovanje osoba koje imaju posebnu službu u Crkvi kao svećenici, đakoni i suradnici.

U posredništvu se vjernici osjećaju sjedinjeni sa svetima. U vezi ovim Katekizam Katoličke Crkve kaže:

Sa Kristovom žrtvom se ujedinjuju ne samo živi, nego i oni koji su već u nebeskoj slavi. Crkva prinosi euharistijsku žrtvu u zajedništvu s Blaženom Djevicom Marijom, na njezin spomen kao i na spomen svih Svetih. U Euharistiji Crkva s Marijom stojeći pod križem, ujedinjena je u Kristovoj posredničkoj žrtvi.

U molitvi za pokojne – neke određene prilike, spominju se i imena – prepoznamo spasiteljsku Kristovu žrtvu. Ovo je bilo izraženo na lijep način od Sv. Monike prije njene smrti, kad kaže:

«Zakopajte ovo tijelo, gdje će biti zauvijek: o njemu se nemojte brinuti. Molim vas samo jednu stvar: da me se sjećate kod oltara Gospodnjeg.»

Meditirajmo s p. Josipom Freinademetz:

Mi smo hodočasnici na zemlji kao i naši očevi neće ostati nitko nepokopan. Što onda trebamo više željeti ako ne da nam Bog dadne zajedništvo u društvu svih svojih Svetih? Na kraju je samo jedna stvar važna: imati udjela u zajedništvu Svetih. Po milosti i mi koji smo nesavršeni činimo čudesne stvari. Možemo sve u onome koji nas jača.

Euharistija kao zahvaljivanje presvetom Trojstvu

Na završetku Euharistijske molitve svećenik recitira ili pjeva hvalu i slavu «Po Kristu, i s Kristom i u Kristu, tebi Bogu Ocu svemogućem, u jedinstvu Duha Svetoga, svaka čast i slava u sve vijeke vjekova», Narod odgovara: «Amen».

U ovom slavljenju je izražena Euharistija u našem životu: Mi smo pozvani da slavimo Presveto Trojstvo i možemo Kristu zahvaljivati.

Formula «po Kristu, s Kristom i u Kristu» dolazi od Svetog Pavla koji u tri kratke riječi «za, sa, u» obuhvaća misterij Kristov.

S riječima «po Kristu», Podsjećamo se na u njemu jednog posrednika između Boga i ljudi – od Boga k nama i od nas ka Bogu. Imamo jednog posrednika koji je dostojan da ga slavimo: Isus Krist je istinski klanjatelj Bogu. On prinosi Bogu naš život, naše milosti i naše molitve, a po njemu nam dolaze darovi od Boga: mir i oproštenje, opravdanje i svetost. Po Kristu nam se otvara put k Bogu; Krist je put po kojem se naše zahvale uzdižu Bogu.

Kad svećenik govori «po Kristu» izražava se da mi nismo sami na našem putu. Krist nas prati, onaj koji je imao iskustvo biti čovjek. S ovim riječima «s Kristom» Pavao naglašava da su kršćani pozvani da dijele životni hod s Isusom. Sudjelovanje u patnjama i uskrsnuću Kristovu predstavlja na poseban način Euharistiju:

Sudjelovanje pričešćivanja tijelom i krvlju Kristovom čini da budemo promijenjeni u ono što slavimo a to je Krist, u njemu i po njemu umiremo, okupljamo se i uskršavamo (Papa Leon Veliki).

U liturgiji se također potvrđuje da naše slavlje «u Kristu» uzlazi u Božju prisutnost. Mi smo pod Kristovim utjecajem. Krist stvara u našem život, po Duhu Svetome, jednu dobru atmosferu, mi pripadamo Božjoj Obitelji, nalazimo se u prisutnosti, ambijentu Božjem.

Meditirajmo s p. Josipom Freinademetz:

Docsologija « Po Kristu, s Kristom i u Kristu...» slavimo u nukleu sve ono što je bilo rečeno na opširniji način u povijesti otkrivenja u Crkve.

Molitva za hranu

Oče Naš (Mt 6,9-13; Lk 11,2-4) je molitva prije jela, za one koji učestvuju u slavlju. Istinu govoreći svaka Euharistijska molitva ima karakter molitve blagovanja, ali Oče Naš to najbolje izražava.

Samo predstavljanje ove molitve svjedoči njenu važnost:

Poslušni Spasitelju i poučeni njegovim naukom, molimo kako nas je sam Gospodin naučio moliti; da se zovemo djeca Božja i da to jesmo; Gospodin nam je dao od svoga Duha, i nadu u sinovsku slobodu; predvođeni Duhom Isusa Krista rasvijetljeni po Evanđelju.

U ovom predstavljanju je jasno, da je Oče Naš izražaj našeg dostojanstva i da nas sam Bog osposobljava komunicirati s Njim.

Zahvaljujući euharistijskom slavlju pojedini zazivi Očenaša poprimaju jedan duboki osjećaj: da smo sabrani kao Djeca oko Oca nebeskoga da formiramo zajednicu oko Isusa; ugošćeni smo na gozbi Gospodnjoj. U očenašu se podsjećamo da su želje Isusove za nas jako važne: čašćenje i posvećenje Imena Božjega, kraljevstvo Božje, i volja Oca.

Molitva za svagdašnji kruh je dana kao predstavljanje Euharistijske gozbe. Molimo ne samo za kruh zemaljski, nego za nešto mnogo više. Želimo iskusiti nešto od onoga što su ljudi iskusili sa Isusom: Kad je dijelio kruh, svi su se nasitili i doživjeli mesijansku radost. (usp. Mt 14,13-21). Dioništvo

na Kristovoj gozbi je obećanje vječne gozbe (usp. Lk 14,15). U sudjelovanju u blagovanju s carinicima i grešnicima, Isus otkriva cilj svoje misije. On želi sve privući u zajedništvo s Bogom.

Za vrijeme Euharistijskog slavlja, traženi kruh podsjeća nas na Euharistijski kruh. U teološkom prijevodu, od antičkih vremena, traženje kruha je smatrano kao traženje Euharistije.

Očenaš je molitva blagovanja stavljena prije pričesti, postala je važna i za izražaj i u pogledu oprostjenja grijeha i otvorenost za izmirenje. Da bi na dostojan način primili tijelo Kristovo trebamo biti oslobođeni grijeha i biti izmireni sa braćom i sestrama. Isus kaže:

«Dakle: ako donosiš dar svoj na žrtvenik i tu se sjetiš da tvoj brat ima nešto protiv tebe, ostavi dar tu pred žrtvenikom, hajde najprije se izmiri s bratom, pa onda dođi i prinesi svoj dar!» (Mt 5,23-24).

Meditirajmo s p. Josipom Freinademetz:

U molitvi Očenaša je tolika dubina, bogatstvo misterija, efikasnost u osjećajima, čudesna otvorenost za Riječ, koje nitko ne može shvatiti i izreći.

Izražaj «oslobodi nas gospodine» je sadržaj Očenaša

Oče Naš se završava sa zazivom «oslobodi nas od zla». Za Crkvu ovaj zaziv je jako važan jer na Misi, poslije ovoga zaziva, nastavlja se jedna molitva da budemo oslobođeni svih zala i da primimo mir. Ovo je jasno jer nam je svima potrebno spasenje. Zlo susrećemo na razne načine: u nepravdi, u interesu probitka, u nasilju, u egoizmu i u indiferentizmu, u nezainteresiranosti, u svakoj formi izloženoj pritisku, u etničkom čišćenju i u teroru, u nedostatku ljudskog dostojanstva.

Shvaćajuće iskustvo našeg siromaštva molimo Boga da nas spasi od svih zala. Mnogi su reci u Božjoj Riječi koje nam tumače što je spasenje koje tražimo. Izraelski narod je iskusio Boga kao spasitelja i osloboditelja. Koji se zalaže kao Bog koji je oslobodio svoj narod iz egipatskoga ropstva. (usp. Izl 20,1-2).

Spasenje i oslobođenje je okarakteriziralo svu povijest oslobođenja. U poslanici Rimljanima, Pavao iznosi povijest grijeha od prvog čovjeka i njegovo oslobođenje. Čovjek je radi Adamovog grijeha, povezan sa zlom:

«... Ali, gdje grijeh postade većim tu se milost izli u izobilju da bi, kao što je grijeh vladao smrću, tako i milost po pravедnosti vlada za život vječni po našem gospodinu Isusu Kristu (Rim 5,20-21)».

Još od starih vremena u Euharistiju je ušao Očenaš kao aklamacija, klicanje Bogu:

«Jertvoje je kraljevstvo, moć i slava u vjekove». Evangelički kršćani- sve više ih slijede također i katolici- produžuju ovu slavu na kraju Očenaša. U Slavlju katoličke Mise Očenaš se recitira poslije zaziva za mir i za spasenje: Molitve za spasenje je karakteristična kršćanska molitva. Posebno jer vidimo u našoj situaciji potrebu za Božjim pogledom. Već prvi kršćani, kako nam iznosi knjiga Otkrivenja Sv. Ivana, su okretali svoj pogled na Boga Spasitelja koji pobjeđuje zlo. Sa pogledom na slavnu budućnost, kršćanska zajednica može postati puna nade u dolazak Gospodnji već od početka objave slave Bogu: Bog je Gospodar povijesti i navješćuje pobjedu. U slavljenju izražavamo našu nadu u Oca: On ima snagu i dobrotu da dovede do punine naše želje koju smo iznijeli u Očenašu.

Meditirajmo s p. Josipom Freinademetz:

Što je manje riječi, to su više izraženi osjećaji. U Očenašu je sažeto sve Evanđelje, kako za moralno vladanje tako i za naučavanje.

Zajednica mira

Prije pristupanja pričesti, u kojoj slavimo jedinstvo s Isusom, podsjećamo se da crkva mora biti znak mira. Zazivom u Očenašu da nas oslobodi od zla nastavlja se molitva za mir: «daj mir našim danima». Obredom se nastavlja: molitva svećenika; želja mira koju svećenik upućuje vjernicima; odgovor prisutnih; Izmjena znaka mira s pružanjem ruke.

Molitva za mir obnavlja Isusovu Uskrsnu želju. U svome pozdravnom nagovoru na Posljednjoj večeri, Isus je obećao svojim učenicima mir (Iv 14,27; 16,33). Kao Uskrsli, ukazujući se svojim učenicima, rekao je: »Mir vama« (Iv 20,19.21.26). Dakle, jer je Uskrsli za vrijeme Euharistijskog slavlja s nama, i nama je obećan mir.

Od samog početka kršćanstva želja mira je jedan pozdrav među vjernicima. Sveti Pavao počinje sve svoje poslanice sa željom: «Milost vam i mir od Boga Oca, i od Gospodina Isusa Krista». On uvijek podsjeća da je mir jedan zadatak vjernika, ali iznad svega jedan Božji dar. Ovako piše:

Opravdani vjerom mi smo u miru s Bogom po Gospodinu našem Isusu Kristu (Rim 5,1). «... I po njemu pomiriti za nj sve što je na zemlji ili na nebu, uspostavljajući mir krvlju njegova križa (Kol 1,20)

„Krist je naš jedini mir, on koji od obadvaju naroda učini jedan time što pregradu, koja ih je rastavljala – neprijateljstvo-sruši u svome tijelu, tim što uništi zakon zapovjedi s njegovim odredbama, da od dvaju naroda stvori , u sebi, jednoga novog čovjeka, tvoreći mir, i da oba u jednom tijelu pomiri s Bogom po križu – ubivši u sebi neprijateljstvo. On je došao «da navijesti

mir» vama koji bijaste «daleko» i mir onima koji su bili blizu.“ (Ef 2,14-17).

Želju za mirom slijedi gesta zagrljaja ili pružanja ruke. Po poslanici Korinćanima, apostol Pavao nastavlja sa željom: »Živite u miru, pa će Bog i ljubavi i mira biti s vama« (2 Kor 13,11).

Izmjenom znakova mira želimo jedan drugom mir kao Božji dar. Postajemo više svjesni da sad vlada mir između Boga i ljudi i da se možemo približiti Ocu. Ovako Crkva postaje jedna zajednica mira.

Meditirajmo s p. Josipom Freinademetz:

«Mir s vama!» Koja dubina u ovim riječima! Zaista je bio učinjen mir zahvaljujući žrtvi Kristovoj: Mir s Bogom, mir s drugima i sa samim sobo. Duh Sveti govori više puta u Svetom Pismu o «poljupcu mira», o »svetom poljupcu« (usp. Rim 16,16). Prvi kršćani su po uputama Svetog Pavla davali poljubac mira kao znak ljubavi i jedinstva.

Pogled u Isusovu vjeru

Prije pristupa svetoj pričesti hostija bude podignuta i pokazana a mi budemo pozvani da ju pogledamo sa riječima: »Evo Jaganjac Božji«. Što znači gledati Janje Božje?

Frazu »Janje Božje koje oduzima grijehe svijeta«, susrećemo u Novom Zavjetu Ivan Krstitelj predstavlja svojim učenicima Isusa sa riječima:

«Evo Janje Božje, koje oduzima grijehe svijeta» (Iv 1,29 b).

U prepoznavanju Isusa kao janje Božje, utkano je mnogo iskustava Božjeg naroda u Starom zavjetu. Za izraelski narod pashalno janje je imalo jednu posebnu važnost. Bilo je zaklano na blagdan Pashe uz koju se pripovijedala povijest izlaska iz Egipta i blagovalo se u jednom obiteljskom ambijentu. U noći izlaska janje je zaklano i sa njegovom krvlju su bili označeni dovratnici i nadvratnici. Dok su egipatski prvorođenci umirali, zlo je zaobilazilo hebrejske kuće koje su Izraelci označili sa krvlju. Ovako pashalno janje je podsjećalo na oslobođenje iz egipatskog ropstva i ostali očuvani bez onečišćenja (usp. Iz 12,1-13).

Za Pashalni obred bile su precizne odredbe; tako, na primjer, kosti od janjeta se nisu smjele lomiti (Iz 12,46). Ovaj opis, za evanđelistu Ivana ima jedno duboko značenje: također i noge Isusove na križu nisu slomljene, on je pashalno Janje Novoga saveza; u njemu se ispunja slika

Pashalnog janjeta u Starom zavjetu. Isus – pashalno janje – je postao izvor spasenja. Iz njegovog boka su potekle krv

i voda. Što je bilo simbolično: Krv je znak darivanja i smrti; voda je znak života koji izvire iz Isusa (iv 19,31-37). Isus je izvor života, od kojega izvire živa voda (usp.Iv 7,37-39). Meditirajući Isusa sa pogledom vjere treba se ispuniti ono što je rekao prorok Zaharija: «Gledat će onoga koga su proboli» (Zah 12,10).

Janje je također – (ovo je posebno naglasio prorok Izaija)-slika sluge patnika. On je kao jedna ovca koju vode na klanje i ne otvara svoja usta (usp. Iz 53,7). Sluga patnik je primjer nenasilja. Nasuprot grijehu nalazimo i pitanje kako pobijediti zlo. Poruka proroka Izaije za Isusa kaže da se zlo može pobijediti samo sa dobrim bez upotrebe sile (sa dobrim), zahvaljujući zaklanom janjetu (bez mane).

Meditirajmo s p. Josipom Freinademetz:

Krist je nazvan Janjetom zbog nevinosti, blagosti, poslušnosti i njegovog žrtvovanja.

Molitva za ozdravljenje

Prije pristupanja pričesti svećenik poziva da pogledamo posvećenu hostiju, Janje Božje, sa riječima »Evo Janje Božje«. Mi odgovaramo sa ispovijedanjem: «Gospodine, nisam dostojan da uniđeš pod krov moj nego samo reci riječ i ozdravit će duša moja». Ovaj odgovor, učinjen prije pristupanja na pričest, ima svoje duboko značenje. Jer s njim izražavamo istinu, da nismo dostojni da primimo Gospodina i zato ga tražimo da nas ozdravi.

Riječi: »Gospodine nisam dostojan da uđeš pod krov moj« uzete su iz Novog Zavjeta. Jedan stotnik iz Kafarnauma, koji je poznao Isusovu snagu, moli za ozdravljenje svoga slugu. Na Isusove riječi, koji treba doći i izliječiti njegovog slugu, stotnik je odgovorio: «Gospodine, nisam dostojan da uđeš pod krov moj, nego samo rici riječ i ozdraviti će sluga moj». On zna da je dosta samo jedna Isusova riječ (usp. Mt 8,5; Lk 7,1-10).

U drugom djelu ove kratke molitve, pozivamo po stotnikovim riječima, zdravlje za svoje duše. Zahvaljujući kontaktu s Isusom bivamo ozdravljeni. Sveti Ignacije iz Antiohije to je ovako formulirao:

Mi lomimo kruh... koji je lijek za vječnost, jedan protuotrov, tako da se ne umire, nego se živi vječno sa Isusom.

Za one koji ozdravljenje vide u dodiru Isusa. Evanđelje govori: Jedna žena koja je krvarila uzdala se u Isusa i bila je ozdravljena u momentu kad je dotaknula njegov ogrtač. Ovaj doticaj s vjerom ozdravlja: «Hrabro, kćeri, tvoja vjera te ozdravila» (Mt 9,22 b). Vjera u Isusa kao u onoga koji može ljude ozdravljati je izražena u lijepom nazivu «Spasitelj».

U jednoj molitvi svetog Tome Aquinskog poziva se na ozdravljenje na ovaj način:

Svemogući, vječni Bože, pogledaj, ja sam kod sakramenta tvoga jedinorođenog Sina, našega Gospodina Isusa Krista. Dolazim kao bolesnik liječniku života, kao grešnik izvoru milosrđa, kao slijepac u jasnoću vječnog svjetla, kao siromah trebam Gospodara neba i zemlje. Molim te sa nadom u tvoju neizmjernu dobrotu: dobrohotno ozdravi moje bolesti, operi moje nečistoće, prosvijetli moju sljepoću, obogati moje siromaštvo i obuci moju golotinju, tako da blagujući kruh anđeoski, kralja svih kraljeva, gospodara svih gospodara, sa tako velikim strahopoštovanjem i poniznošću, tako dubokom sabranošću i pribranošću, s jednim tako čistim srcem i vjernim, s takvom dušom i nakanom da potpuno izliječiš dušu moju.

Meditirajmo s p. Josipom Freinademetz:

Euharistija je jedna jako dobra medicina i efikasna protiv poroka, zaštita protiv niskih želja, i jedna okrepa duši protiv nevidljivi neprijatelja, jedan protuotrov koji štiti od smrtnog grijeha.

Imati udjela u Tijelu i Krvi Kristovoj

Izraz «komunione-pričest» proizlazi od latinske riječi comunita - zajednica. Ona faktički izražava da mi, koji se sjedinjujemo s Kristom po primanju njegova Tijela i Krvi, tako formiramo jedno tijelo. Kako kaže i sveti Pavao:

Zar nije posvećeni kalež koji posvećujemo zajedništvo s krvlju Kristovom? Zar nije kruh koji lomimo zajedništvo s tijelom Kristovim? (1 Kor 10,16).

Zajedništvo, zajednica su također jedan odgovor na naša pitanja i nade. Svako vrijeme ima svoje, tako reći, «velike riječi», kao: univerzalizacija, globalizacija, komunikacija. I mi kršćani imamo velike riječi koje pokazuju velike projekte: zajedništvo i jedinstvo. Jedinstvo s Bogom i s ljudima rađa globalnu - opću solidarnost. Zahvaljujući Euharistiji ulazimo u jedno živo zajedništvo s Kristom i među sobom. Euharistija je vez koji uklanja svaku udaljenost – koja povezuje i u isto vrijeme potiče na zalaganje za jedno istinski solidarno društvo. U Euharistijskom slavlju smo nazvani Božjim narodom, u jedinstvu susrećemo uskrslog Gospodina koji je za nas žrtvovao svoj život.

Euharistija je žrtvena gozba, znak jedinstva i prijateljskoga odnosa, izraženo zajedništvo bazirano na Bogu koji daje mir i jedinstvo. U Euharistijskom slavlju postaje vidljivo zajedništvo da je crkvena zajednica u jedinstvu s Bogom i među sobom.

Na jasnoći da je Euharistija znak i izvor ljubavi, rađa se želja na preobrazbu života u Božjoj i čovječanskoj ljubavi u svakoj

prilici života ili u mnogim odnosima u kojima se nađemo.

Euharistijska zajednica je nešto konkretno. Ona je svjedočanstvo vjere i ljubav prema siromasima, slabima i patnicima koji su je potrebni. Realizacija ovoga velikoga zadatka traži obraćenje prema vrijednostima koje Euharistija stavlja u naša srca: raspoloživost služenju, zajedništvo, humani interesi.

Meditirajmo s p. Josipom Freinademetz:

Isus je Janje, što će reći naša žrtva, ali je i dobri pastir. Mi smo ovce paše njegove za koje se on žrtvuje na oltaru i daje u blagovanju pričesti.

Dostojno primanje svete Pričesti

S riječima »Tijelo Kristovo«, posvećena hostija se dijeli vjernicima. S odgovorom «Amen» izražavamo svoju vjeru u Krista, koji je prisutan u Euharistiji. Ovo pripadanje se izražava i na vanjskom vladanju koje se dobiva po primanju Pričesti.

Primanje Svete Pričesti ne smije biti svagdašnji običaj. Dostojno primanje Svete Pričesti znači da smo svjesni onoga što živimo jer se zalažemo da živimo po Božjem nauku.

I vanjska forma primanja svete Pričesti (dijeljenje pričesti) treba svjedočiti duboko strahopoštovanje za ono što proživljavamo. Unutarnje i vanjsko stanje je važno da bi primili dostojno Svetu Pričest, koja može biti primljena na usta ili na ruku. Crkva gleda jednako na oba načina.

Dostojno primanje Svete Pričesti se manifestira, odražava i na našu svakodnevicu. Od trenutka da je Euharistijska gozba znak jedinstva i proslava ljubavi nad egoizmom - egocentrizmom pojedinačnog i grupnog - koje je suprotno zajedništvu. Jedno nesocijalno vladanje opisano je u riječima apostola Pavla:

Zato tko god nedostojno jede ovaj kruh, ili nedostojno pije ovaj kalež Gospodnji, bit će odgovoran za tijelo i krv Gospodnju. Neka svatko ispita samoga sebe te onda jede ovaj kruh i pije iz kaleža, jer tko jede i pije, osudu svoju jede i pije ako u tome ne razabire Tijelo. (1 Kor 11,27-29).

Apostol s tim riječima naglašava socijalne nepravde u zajednici u Korintu. Tako je bio običaj skupljanje na

Euharistijsko slavlje na jedno zajedničko blagovanje. U toj prigodi se vidi da bogati članovi zajednice dolaze prije, dok siromašni, i oni koji poslužuju sjedaju kasnije, tako da prije nego što svi dođu, bogati počinju jesti i piti; dok siromasima tako ostaje jako malo. Pavao podsjeća ono što spaja zajednicu koja slavi Euharistiju, u kojoj dolaze takve razlike između siromašnih i bogatih ne odgovaraju Isusovoj volji.

Ovo što je Pavao rekao zajednici u Korintu, vrijedi također i za nas danas: tko oštećuje drugoga živi kao egoista, prima nedostojno Tijelo i Krv Kristovu.

Meditirajmo s p. Josipom Freinademetz:

Bog nema potrebe za našim dobrom. Stojimo u želji za svojim dobrima, da ih vjerno upotrebljavamo. Bog od nas traži samo našu zahvalnost.

Jedan momenat u tišini

Poslije Svete Pričesti ostajemo jedan trenutak u tišini, kako je preporučeno u generalnom direktoriju, uputama:

Kad su kalež i patena očišćeni, svećenik može malo sjesti. Može se malo moliti u tišini ili se može otpjevati jedan himan, jedan psalam ili jedna druga pjesma slavljenja i zahvale.

Što trebamo misliti u ovo vrijeme tišine, što trebamo činiti? Općenito u liturgijskim slavljenjima, kao i u slavljenju Euharistije momenti tišine su jako važni. Oni daju mogućnost za ispitivanje savjesti od početka Mise kao i prihvaćanje poziva na molitvu »Pomolimo se«. U tišini se nudi mogućnost za jednu kratku meditaciju poslije čitanja ili poslije propovjedi, ili jedan trenutak za osobnu molitvu zahvale poslije Svete Pričesti. Tišina u Euharistijskom slavlju nije jedan prekid liturgije, nego nasuprot, daje jednu veću mogućnost za intimnost i pounutrašnjenje.

U molitvi tišine možemo naći naše riječi da razgovaramo s Isusom. U ovom pogledu zahvaljivanje – Euharistijsko zahvaljivanje je srdačna zahvala Crkve Bogu – koja postaje jedna osobna zahvala, kojom mi sve više produbljujemo Isusovu milost.

U tišini možemo također razmišljati o svome životu i moliti Isusa Krista, da ostane s nama i da nas prati u našim raznim zalaganjima. I učenici iz Emausa su uputili Isusu molitvu: »Ostani s nama, Gospodine« (Lk 24,29). U osobnoj molitvi možemo razmišljati o našem zadatku koji nam je povjeren, tako kako nalazimo u jednom retku Svete Serafine: »Po nama

želi govoriti Gospodin Isus Krist i Duh Sveti».

Meditirajmo s p. Josipom Freinademetz:

Razmišljajući o riječima u Božje ugošćivanje «Dođite i vi u samotno mjesto, te se malo odmorite» (Mk 6,31) svećenik malo odmori u meditaciji presvetog Sakramenta. Kako je sladak ovaj jedinstveni odmor u ovoj dolini suza.

Molitveni pogled u prošlost i u budućnost

U završnoj molitvi Euharistijskog slavlja svećenik moli da slavlje misterija, tajne donese trajne plodove.

U završnoj molitvi slijedi, kao i u svakoj molitvi – jedan precizan poziv, na sjećanje Božjih darova, molitva za jedinstvo i prihvaćanje s Amen.

U tom slučaju završna molitva je jedan pogled u prošlost kao i pogled u budućnost. Gledajući molitve u Euharistijskim slavljinama i one nas vode da zahvaljivanje za Božje darove. U mnogim nedjeljama zahvaljivanje je izraženo u općem obliku: mi zahvaljujemo za kruh života, za dar Duha, za sakramentalnu snagu, za svetu darovanu žrtvu, za milost spasenja. U blagdanskim prilikama slavimo svečanu završnu molitvu i podsjećamo se posebno na Božje darove: na Božić zahvaljujemo za Isusa da je postao čovjekom, o Uskrsu za novi život, na Duhove za dar Duha Svetoga.

U zahvaljivanju za prošlost zahvaljivanje isto prelazi i na budućnost. Okrećemo se vremenu što je pred nama, i molimo da znamo rasti u ljubavi i da dospijemo u vječno zajedništvo sa Božjim Sinom, dok ovdje na zemlji postajemo samo jedna zajednica i idemo prema nebeskom zajedništvu. Molimo da imamo snagu živjeti po naučavanju Isusa i da ljubimo braću i sestre. Molimo također da primimo ono što trebamo svaki dan, i da nas Bog vodi do vječne savršenosti. Mi upravljamo svoj pogled kako na sadašnjost, tako i na vječno ispunjenje. Jedan tekst iz prvog vijeka kršćanstva opisano je ovako završnu molitvu.

Mi volimo zahvaljivati, zato što smo nađeni dostojni da sudjelujemo na njegovom svetom misteriju, i želimo moliti, ne radi osude, nego radi spasenja, za dobro duše i tijela, da sačuvamo milost, za otpuštenje grijeha, za vječni život.

Meditirajmo s p. Josipom Freinademetz:

U završnoj molitvi svećenik traži da darovi koje smo primili po žrtvi i po svetoj Pričesti ostanu među vjernicima i rastu svaki dan. U pričesnoj antifoni i u završnoj molitvi svećenik ne traži drugo nego da svi ljudi, sva svoja djelovanja, za sve dane i sav život, postanu jedno «zahvaljivanje» za ovu veliku žrtvu i gozbu.

Izići u svakodnevicu s blagoslovom

Na završetku sv. Mise svećenik dijeli blagoslov, po jednoj kratkoj formuli «Blagoslovio vas svemogući Bog, Otac i Sin i Duh Sveti» Predviđene su i svečane formule za nedjelje i blagdane.

Blagoslivljanje naroda je oduvijek bio zadatak svećenika. U knjizi Brojeva nalazimo jednu formulu blagoslova koja se čita još i danas na Novu godinu u Euharistijskom slavlju, i kaže:

«Neka te Gospodin blagoslovi i neka te čuva. Licem svojim neka te obasja i neka ti udjeli mir (Br 6,24-26).»

Ovaj blagoslov, nazvan također i kao Aronov blagoslov, jer je od Boga dat svećeniku Aronu –Hebreji su imali ugraviran u jednom srebrenom listu ili na jednom privjesku, koji su poslije nosili o vratu, na taj način su ga imali uvijek sa sobom.

Ima jedna jako lijepa njemačka izreka koja kaže: »An Gottes Segen ist alles gelegen / od Božjeg blagoslova sve ovisi«. Izraelski narod je ponajprije imao iskustvo da sve zavisi od Božjeg blagoslova. Prvi ljudi su bili blagoslovljeni od Boga i kao blagoslovljeni, trebaju doprinijeti usavršavanju stvorenja i čuvati ga (Post 1,28; 2,15). Od Božjeg blagoslova dolazi sva snaga života. Povijest izraelskog naroda je slijedio Božji Blagoslov, Bog napretka i uspjeha.

Isusovi učenici su blagoslivljeni od Isusa. Prije uzašašća na nebo Isus je blagoslovio Učenike: «Zatim ih povede u blizinu Betanije, podiže ruke te ih blagoslovi. I dok ih je blagoslivljao, rastade se od njih: bi uznesen na nebo (Lk 24,50-51).

Vežu sa uskrснуćem i Isusovim blagoslovom tumači nam Petar u Duhovskom govoru: »Prvo je vama Bog podigao i poslao Sina svoga da vas blagoslovi – da se svaki pojedini od vas obrati od svoje zloće.»

Imamo izvještaj o blagoslovu što je bio dat Svetom Franji. Kad je izabrao siromaštvo, usporedo s njegovim izborom dok je hodao okolo i prosiо milostinju, njegov ga se otac stidio. Svaki puta kad bi sreo Franju, proklinjao bi ga Božji čovjek, povrijeđen očevim prokletvom, izabrao je za svoga oca jednog ostavljenog siromaha: «Dođi sa mnom, daću ti dio od milostinje. Kad vidiš da moj otac proklinje, ja ću ti reći: - blagoslovi me oče! – I napravi iznad mene znak križa i na mjestu me blagoslovi». Dok ga je siromah tako blagoslivljao, Božji čovjek je govorio svome Ocu: «Ne vjeruješ li da mi Gospodin može dati jednog oca, koji će nasuprot tvoga prokletva prekriti me svojim blagoslovom?»

Iz ovog malog djela zaključujemo da mi svi imamo potrebu i želimo blagoslov.

Na kraju Euharistijskog slavlja primamo Božji blagoslov; znajući da kao ljudi od Boga blagoslovljeni možemo izići iz crkve na kraju Mise i živjeti svakodnevicu. Svjesni smo da ne možemo sve činiti sami, trebamo postati blagoslov jedni drugima.

Meditirajmo s p. Josipom Freinademetz:

Blagoslov na kraju Mise jest znak misne žrtve. Što je drugo Misa i Pričest ako ne punina svakog blagoslova Presvetog Trojstva?

Poslani naviještati mir

Nekadašnja Euharistijska slavlja su se završavala s latinskim riječima: »Ite missa est«. To je bio jedan kratki proglas: Sad ste poslani. U riječima «Missa» (poslanje) možemo povezati također i termin «Missio / misije». Na ovaj način u poslanju se povezuje i misao: poslani ste: Konkretno «Misa» ističe naš poziv kršćanskog poslanja.

Za vrijeme poslanja svećenik izgovara riječi: «Idite u Miru». U Euharistiji imamo iskustvo Kristova mira, njegovog spasenja; Sad smo mi pozvani biti ambasadori mira. Tu je primljen jedan glavni poziv u Isusovom djelovanju, koji se vidi u jednoj epohi rata, mržnje i dijeljenja. On traži spremnost za njegovu Vijest – i u tome smislu On nije došao da donese mir, nego mač- i navještaj mira među ljudima. Njegovi učenici trebaju biti «Demonstranti» mira i zato im Isus daje precizne upute za njihovo putovanje po raznim zemljama: Ne trebaju sa sobom nositi nikakav štap – koji bi se mogao protumačiti kao oružje (Mt 10,34) – ne trebaju ni torbe, i da ne smišljaju odbrane u slučajevima kad zbog toga nastane podjela. (Lk 9,20).

Po riječima poslanja idemo poslani služiti svijetu u Euharistiji susretom sa Isusom primamo potrebnu snagu za služenje. U Euharistiji slavimo muku Kristovu podnesenu za nas, i to slavlje postaje također škola za htjenje za služenje i zauzimanje za čovječanstvo, za prijenos nade. Na još jasniji način po ovim riječima se daje nada, dok se brinemo za druge ljude. U Kamerunu me je duboko dirnula, nekoliko godina prije, jedna izjava jedne redovnice: «Trebamo dijeliti kruh i nadu». U ovim riječima je izražen zadatak, koji nam je povjeren u

Euharistijskom slavlju.

U riječima poslanja «Idite u miru» odgovaramo sa «Bogu hvala». Ove riječi trebamo uzeti u mnogo dubljem shvaćanju. Još jednom se preispitujemo zašto idemo na Misu: da zahvalimo Bogu. I sad kad se vraćamo u naše prebivalište, u našu svakodnevicu, podsjećanje na zahvaljivanje treba nas slijediti.

Meditirajmo s p. Josipom Freinademetz:

Poslije pozdrava «Idite u Miru» narod odgovara « Bogu hvala » (Deo gratias). Ništa nije bolje izrečeno u kraćem obliku, niti je bilo čuveno na radosniji način, niti izraženo na dublji način i ostvareno na efikasniji način od ove Božje milosti.

Gospodin je prisutan u tabernakulu

Jedna posebna karakteristika u katoličkoj crkvi je da se katolici klanjaju Euharistiji ne samo za vrijeme Svete Mise, nego mu daju slavu i van euharistijskog slavlja. Posvećene hostije se s pažnjom čuvaju u tabernakulu.

Katekizam Katoličke Crkve kaže:

1379 Svetohranište (tabernakul) služilo je u početku za dostojno čuvanje Euharistije za bolesnike i nenazočne na Misi. No s produbljivanjem vjere u Kristovu stvarnu prisutnost u Euharistiji, Crkva je postala svjesna značenja tihog klanjanja Gospodinu - prisutnom u pod euharistijskim prilikama. Stoga svetohranište treba biti smješteno na osobito dostojnom mjestu crkve i treba biti napravljeno da ističe i pokazuje istinu Kristove stvarne prisutnosti u svetom sakramentu.

Riječ «tabernakul» označava «Šator». Podsjeća nas na podignut Mojsijev šator, dok su prolazili kroz pustinju, u kojem je Bog dao narodu svoju prisutnost (Izl 33, 7-9). Ova Božja prisutnost je upotpunjena s Isusom koji je kako kaže Evandjelje po Ivanu (usp. Iv 1,14) došao da bi stanovao među nama (doslovno: u šatoru). Na isti način i nama je darovana Isusova prisutnost u tabernakulu, pod prilikama kruha. On ostaje prisutan među nama. Ova Božja prisutnost među ljudima se ispunjena u momentu kad je Sin Božji došao među nas, uzeo je svoj šator među nama i ušatorio se kako se može doslovno prevesti, (Iv 1,14).

Malo svjetlo prisutno u našim crkvama označava Isusovu euharistijsku prisutnost. Tabernakul treba biti na posebnom

pripremljenom mjestu u crkvi i treba biti izgrađen na način, da prisutne posjeti na realnu Kristovu prisutnost u sakramentu.

U ovome možemo imati primjer vladanja svetog Franje iz Asiza. Iako je on živio ekstremno siromaštvo, uvijek se je brinuo da u raznim crkvama u njegovim zajednicama tabernakul bude precizan i dostojan.

Svjesnost da je Krist prisutan u tabernakulu, vjernici su pronašli razne forme klanjanja.

Najjednostavnija forma je poznata u klanjanju u tišini ispred svetohaništa. To je jedno pokazivanje zahvalnosti, jedan znak ljubavi, ali i uzvratanje jednog duga. Ivan Pavao II je rekao:

Crkva u svijetu ima veliku potrebu za euharistijskim štovanjem (kultom). Isus Krist čeka u ovom sakramentu ljubavi. Ne štedimo naše vrijeme da ne odemo na susret na klanjanje pred Presvetom, u punoj kontemplaciji vjere što je spremna da nadoknadi za velike grijeha i delikte svijeta. Nemojmo mu uskraćivati klanjanje.

Lijepe forme klanjanja Presvetim su euharistijske procesije, a posebno ona svečana na blagdan Tijela i Krvi Kristove (Tijelovska procesija), kad nosimo Presveto po ulicama, po našim selima i gradovima. Procesije su jedno javno svjedočenje: mi svjedočimo da Isus prati našu svakodnevicu i mi također pratimo Njega.

Meditirajmo s p. Josipom Freinademetz:

Kad smo primili tijelo Kristovo i sjećamo se pjesme nad pjesmama »Našla sam onoga koga ljubi duša moja« (Pj 3,4), vezu sa beskrajnom ljubavlju i tako traženu.

Besplatni dar za svakodnevicu

Tko slavi Euharistiju dopušta da ga Euharistija mijenja u svagdašnjem životu. Sveti Irenej Lijonski, koji je živio u trećem stoljeću, dao je ovaj prijedlog:

Naš način razmišljanja se slaže sa euharistijom, i Euharistija se sa svoje strane, prilagođava našem načinu razmišljanja.

A sada, kako se manifestira jedan stil euharistijskog razmišljanja? Naš način razmišljanja i življenja naše euharistijske duhovnosti mogu biti euharistijski izražene ako u našem životu postanu vidljivi određeni euharistijski znakovi, kao dispozicija za služenje, zahvalnost, nada, spoznanje, i svijest da nas Isus prati u našem životu.

Pater Michael Schneider DI u svojoj knjizi «Das neue Leben/ Novi život» govori o angažmanu a ne o izuzimanju Euharistije iz svakodnevice, i običaja. Euharistija, centralna točka i izvor kršćanskoga života, treba obuzeti naš svakodnevni život. Pater Schneider nabraja neke karakteristike euharistijskog slavlja i daje neke prijedloge. Dajem neke od tih njegovih poticaja za naš duhovni život.

Zahvaljujući euharistiji ulazimo u Božju povijest spasenja sa ljudima. Na taj način možemo otkriti da smo i mi osobno pozvani na sudjelovanje u ovoj «povijesti spasenja». Jedan životni stil Euharistijskog razmišljanja pripada pažnja nad Riječju koja nam je darovana da nas prati kroz dan. Za ovo možemo zahvaljivati. Drugo, Euharistija je slavlje zajednice. Usvajamo probleme i potrebe mnogi, uključujemo u molitvu i potrebe konkretnih osoba. U tom smislu dolazi angažman

neprekidnog učenja o Isusu, stavljajući se na raspolaganje bližnjima. Mnogi imaju potrebu za našom pomoći, jednu dobru riječ, jedno djelo.

Euharistija znači «zahvaljivanje». Upravo zahvalnost treba biti karakteristika jednog kršćanskoga života. Apostol Pavao zahvaljuje u svakom svome pismu za darove, koje je Bog dao raznim zajednicama. Duboko je uvjeren o potrebi zahvaljivanja, kad kaže:

«Jer iako su upoznali Boga, nisu mu iskazali ni slavu ni zahvalnost kao Bogu. Naprotiv, postali su isprazni u mislima svojim i njihovo je nerazumno srce potamnilo».

Jedan euharistijski način razmišljanja i življenja može naići na razna suprostavljanja. Možemo biti u opasnosti ako se pouzdamo samo u sebe. Stilom života u sredini u kojoj se nalazimo trebamo znati zahvaljivati za sve blagodati za koje smo dužnici našem Bogu – a također i bližnjima. Naš život je jedan dar, za kojega zahvaljujemo Bogu

Meditirajmo s p. Josipom Freinademetz:

Pošto smo primili Tijelo Kristovo najpotrebnije djelovanje je da se zahvaljujemo. Učinak primanja svete Pričesti se treba pokazati odmah izvana, prije na djelu nego u riječi, i to ne samo za pola sata nego za cio dan, i cio život.

Bibliografija

Giovani Paolo II, Enciclica "Ecclesia de Eucharistia"(2003).
Catechismo della Chiesa catotolica (Roma 1992).

Conferenza episopale Italiana, La verita vi fara li liberi.
Catechismo degli adulti (Roma 1995).

Centro di azione Liturgica, La parola si dio nella celebrazione
Eucaristica (Roma 1998).

Centro di Azione Liturgica, La celebrazione eucaristica (Roma 2000).

R. Flasini, gesti e parole della Messa. Per la compresione del
mistero celebrato (Milano 2001).

C. Giraud, In unum corpus. Trattato mistagogico sull eucaristia
(Cinisello balsamo 2001).

G. Mani, Lettera pastorale sulla familglia, 2001, 43-83.

V. Paglia, L' eucaristia salva i Mondo. Lettera pastorale (Terni 2001).

Deutsche Bischofskonferenz (Hrsg.), Das glaubensbekenntnis
der Kirche. Katholischer Erwachsenen Katechismus (1985).

Erzdiocese Wien, eucharistie. Gefeiertes Leben – gelebte feier,
Hahrbuch 1993.

J.H. Emminghaus, Die Messe, Wesen – Gestalt – Vollzug
(Klosterneuburg, 6. auflage 1997).

B. Fischer, Volk Gottes um den Altar (Trier, 4. uberarbeitete
Auflage 1984).

J. Hermans, die Feier der Eucharisti. Erklarung und spirituelle
Erschliessung (Regensburg 1984).

J.G. Ploer (Hrsg.), Gott feiern. Theologische Anregung und geistliche
Vertiefung zur Feier von Messe und Stundengebet (Freiburg 1980).

M. Schneider, Das neue Leben. Geistliche Erfahrungen und
Wegweisung (Freiburg 1987).

H. Segur, Die Messfeier. Aus der Bibel erklart (Graz 1992).

J. Hermans, Die Eucharistiefeier – Gegenwart Christi.
Erwagungen und Gebete zu den einzelnen Teilen der Massfeier
(Kevelaer 1987).

W.V. Arx, Die Messe kurz erklart (Fribourg 1978).

W.V. Arx, Die Messe kurz erklart (Fribourg 1978).

Dodatak:

Tumačenje liturgijskih termina

Aleluja: Radosno klicanje; to jest „slavimo Gospodina“.

Amen: potvrdno klicanje; hebrejski: da, vjerujem, tako je, tako neka bude!

Cibori: misna posuda, obično pozlaćena, u kojoj se čuvaju male hostije za pričest naroda.

Eltar: mjesto žrtvovanja – stol, na kojemu se govori sveta Misa.

Euharistija: Svet Misa – zahvalna Žrtva (grčki „euharisto“ znači zahvaljujem).

Žrtva: nešto dobro, što se pali, ili na neki drugi način žrtvuje na slavu Bogu. U starom Zavjetu na oltaru su žrtvovali, kao žrtvu paljenicu, životinju: janje, tele, „čistu“ pticu, tamjan; kao žrtvu ljevanicu: vino, ulje itd. U Novom Zavjetu imamo samo jednu žrtvu: Isus Krist se žrtvovao jednom zauvijek na „oltaru“ Križa. Ova se žrtva samo ponavlja na ne krvni način na svakoj sv. Misi.

Hostija: to je mali beskvasni kruh, koji se pod sv. Misom pretvara u tijelo Kristovo.

Kalež: čaša, obično pozlaćena, u kojoj se vino pod misom pretvara u Krv Kristovu.

Euharistijski Krist: Krist je prisutan pod prilikama kruha i vina, pod sv. Misom.

Pričest: sudjelovanje u euharistiji je primanje Tijela i Krvi Kristove.

Liturgija: Javno štovanje Boga

Misa: Euharistijska žrtva - sjećanje Kristove Žrtve na Križu.

Liturgijske boje: bijela – simbol radosti, **crvena** - simbol mučeništva. **zelena** simbol života, **ljubičasta** – simbol pokore i nade.

Patena: tanjurić, obično pozlaćena na kojoj bude posvećena velika hostija za svećenika

Sakramenti: sredstva spasenja, ustanovljeni od Krista, koji na vidljiv način označavaju i realiziraju nevidljivu Božju milost. Djelo su Božje i ne ovise o svetost djelitelja.

Sakramentalije: blagoslivljanje, koje je utemeljila Crkva. (voda, sol).

Pretvorba: Dio Mise, u kojoj se pretvara kruh i tijelo Kristovo a vino u Krv Kristovu.

Tabernakul: Mjesto gdje se čuva Tijelo Kristovo izvan Mise.

Liturgijska djela: Sveta Misa, sakramenti, sakramentalije, liturgija časova. (Molitva koju svećenici i redovnici redovno mole a u zadnje vrijeme sve više i laici).

Kazalo

Predgovor za hrvatsko izdanje	3
Predgovor	5
VAŽNOST EUHARISTIJE: Euharistijska Crkva	6
STRUKTURA SLAVLJENJA EUHARISTIJE:	
Pozvani na gozbu riječi i kruha života	8
ZNAK NA POČETKU SVETE MISE: Počinjanje sa znakom križa	10
POZDRAV: Zajedništvo u Gospodinu Isusu	12
DJELO KAJANJA: Zajednica izmirenja	14
KYRIE / GOSPODINE SMILUJ SE: Vjera koja moli.....	16
GLORIJA / SLAVA: Slavljenje Njegove Slave.....	18
POČETNA MOLITVA: Pitanja koja uzrokuju prepoznavanja	20
AMEN: Zajednica koja kaže da, tako neka bude, na molitvu	22
LITURGIJA RIJEČI: Slušanje riječi	24
ČITANJE: Hrana Riječju je pripremljena u izobilju	26
BIBLIJSKO ČITANJE: Božja Riječ kao hrana	28
PONAVLJAJUĆI PSALAM: Molitveni odgovor na Riječ	30
EVANĎEOSKA PJESMA: Dobrodošlica Evandelju.....	32
EVANĎELJE: Spoznati i navijestiti Krista	34
PROPOVIJED: Tumačenje i pounutrašnjenje (interiorizatia) Riječi	36
VJERUJEM: Tumačenje i pounutrašnjenje Riječi	38
OPĆA MOLITVA VJERNIKA: Molitva vjernika	40
DEFINICIJA: Mnogi nazivi euharistije	42
PRINOŠENJE DAROVA:	
Stvorenje pozvano da bude promijenjeno (preobraženo)	44
SKUPLJANJE MILOSTINJE: Bratsko dijeljenje.....	46
MOLITVA IZNAD DAROVA:	
Molitva prinošenja i posvećivanja darova	48
EUHARISTIJSKA MOLITVA:	
Euharistijska molitva: centar i kulminacija Svete Mise.....	50
EUHARISTIJSKA MOLITVA:	
Trinaest izabrani euharistijskih molitava	52
EUHARISTIJA KAO ZAHVALJIVANJE:	
Zajednica nastavlja zahvaljivanje Isusu Kristu	54
PREDSLOVLJE: Zahvalnost preplavljuje slavljeničku zajednicu	56
SANCTUS-SVET: Strahopoštovanje pred Božjom svetošću.....	58
ISUS SLAVI POSLJEDNJU VEČERU: Što je važno za Isusa Krista ..	60

RIJEČI POSVEĆENJA: Izveštaj ustanovljenja Euharistije	62
EUHARISTIJA KAO KAKVA EUHARISTIJSKA GOZBA:	
Euharistijska gozba sa Isusom	64
EUHARISTIJA KAO SNAGA U NAŠEM ŽIVOTNOM HODU:	
Pogled u budućnost	66
EPIKLEZA (ZAZIV DUHA SVETOGA) NAD DAROVIMA:	
Zaziv duha Svetoga nad kruhom i vinom	68
PRETVORBA: Posvećenje i pretvorba	70
USKLIK «TAJNA VJERE»:	
Ispovijedanje vjere u smrt i uskrsnuće Kristovo	72
MILOSTINJA: Svećenička služba	74
EPICLES A IZNAD VJERNIKA:	
Zaziv Duha Svetoga nad zajednicom vjernika	76
POSREDNIŠTVO: Zajedništvo sa cijelom Crkvom	78
ZAVRŠNA DOSOLOGIJA EUHARISTIJSKE MOLITVE:	
Euharistija kao zahvaljivanje presvetom Trojstvu	80
OČE NAŠ: Molitva za hranu	82
«NASTAVAK» OD OČENAŠA:	
Izražaj «oslobodi nas gospodine» je sadržaj Očenaša	84
MOLITVA ZA MIR I ZNAK MIRA: Zajednica mira	86
«EVO JAGANJAC BOŽJI...»: Pogled u Isusovu vjeru	88
«GOSPODINE, NISAM DOSTOJAN...»: Molitva za ozdravljenje	90
PRIČEST: Imati udjela u Tijelu i Krvi Kristovoj	92
«TIJELO KRISTOVO»- «AMEN»:	
Dostojno primanje svete Pričesti	94
ZAHVALA POSLIJE SVETE PRIČESTI: Jedan momenat u tišini	96
ZAVRŠNA MOLITVA: Molitveni pogled u prošlost i u budućnost	98
ZAVRŠNI BLAGOSLOV: Izići u svakodnevicu s blagoslovom	100
POSLANJE I POZIV: Poslani naviještati mir	102
KLANJANJE PRESVETOM SAKRAMENTU:	
Gospodin je prisutan u tabernakulu	104
NAČINI RAZMIŠLJANJA I NAČINI EUHARISTIJSKOG DJELOVANJA:	
Besplatni dar za svakodnevicu	106
Bibliografija	108
Dodatak	109
Tumačenje liturgijskih termina	109
Kazalo	110

